

การออกแบบภาพประกอบสำหรับชุดกิจกรรมนิทาน
เพื่อพัฒนาสมาธิและความจำในเด็กปฐมวัย (๓-๕ ปี) “เรื่องนักสำรวจอวกาศตัวน้อย”

ILLUSTRATION DESIGN FOR ACTIVITY SETS TO
DEVELOP CONCENTRATION AND MEMORY IN CHILDREN (3-5 YEARS)
“THE PETTY SPACE TRAVELER”

นางสาวสุมาลี นราษฏร์

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าขั้นสูง
ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา ๒๕๕๓

การออกแบบภาพประกอบสำหรับชุดกิจกรรมนิทาน
เพื่อพัฒนาสมาธิและความจำในเด็กปฐมวัย (3-5 ปี) “เรื่องนักสำรวจอวกาศตัวน้อย”

ILLUSTRATION DESIGN FOR ACTIVITY SETS TO
DEVELOP CONCENTRATION AND MEMORY IN CHILDREN (3-5 YEARS)
“THE PETIT SPACE TRAVELER”

นางสาวสุมาลิน นารายณ์

ศิลปะนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิตศิลป์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2556

ใบอนุญาตศิลปนิพนธ์

การออกแบบภาพประกอบสำหรับชุดกิจกรรมนิทานเพื่อพัฒนาสมาธิ และความจำ
ในเด็กปฐมวัย (3-5 ปี) “เรื่องนักสำรวจอวกาศตัวน้อย”

ILLUSTRATION DESIGN FOR ACTIVITY SETS TO DEVELOP CONCENTRATION AND
MEMORY IN CHILDREN (3-5 YEARS)

“THE PETIT SPACE TRAVELER”

นางสาวสุมาลิน นาราษฎร์

Miss SUMALIN NARAJ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อนุมัติให้ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชานิตศศิลป์

อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์ *พรทิพย์ พันธุเสวี* วันที่ 31 พ.ค. 2557

(อาจารย์ทรงศิริ พันธุเสวี)

หัวข้อศิลปนิพนธ์ การออกแบบภาพประกอบสำหรับชุดกิจกรรมนิทานเพื่อพัฒนาสมาธิและความจำในเด็กปฐมวัย (3-5 ปี) “เรื่องนักสำรวจอวกาศตัวน้อย”
ILLUSTRATION DESIGN FOR ACTIVITY SETS TO DEVELOP CONCENTRATION AND MEMORY IN CHILDREN (3-5 YEARS)
“THE PETIT SPACE TRAVELER”

ชื่อ นางสาวสุมาลิน นาราชญ์
สาขาวิชา นิเทศศิลป์
คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2556
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ทรงศิริ พันธุเสวี

บทคัดย่อ

โครงการออกแบบการออกแบบภาพประกอบสำหรับชุดกิจกรรมนิทานเพื่อพัฒนาสมาธิและความจำในเด็กปฐมวัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมสมาธิและความจำในเด็ก โดยเล่นกิจกรรมผ่านเรื่องราว เพื่อให้เด็กๆ มาทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีผู้ปกครองเป็นผู้ดูแล เพื่อพัฒนาศักยภาพของเด็ก เพราะเด็กในช่วงวัยนี้ (3-5 ปี) เป็นวัยที่มีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว จึงควรสนับสนุนให้ถูกค้ำ เพราะเด็กในปัจจุบัน สนใจการอยู่หน้าสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น เมื่อใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นเวลานานจะส่งผลเสียต่อพัฒนาการ และสุขภาพของเด็กได้

ในส่วนของตัวละครหลัก จะเป็นเด็กผู้ชายกับเด็กผู้หญิงวัย 5 ปี เพื่อเป็นตัวแทนของเด็กๆ ที่ทำกิจกรรม รูปแบบลายเส้นจะเน้นเรียบง่าย ลดทอนรายละเอียด และสีสันสดใส เพื่อให้เป็นที่ดึงดูดสำหรับเด็กๆ รวมทั้งใส่ตัวละครตามจินตนาการของเด็กเข้าไป ทั้งมายูนิกอน พระอาทิตย์ที่มีหน้าตาพูดได้ พระจันทร์ที่พูดได้ อื่นๆ เป็นต้น

เรื่องราวเน้น กระชับๆ เรียบง่าย การใช้ข้อความได้นำ วลี มาใช้ซ้ำๆ เพื่อให้เกิดการจดจำ และสร้างความสนุกสนานในการอ่าน และปฏิบัติตาม

กิตติกรรมประกาศ

ศิลปินพจน์ชั้นนี้ทำให้ข้าพเจ้าได้เรียนรู้สิ่งต่างๆมากมาย ทั้งข้อดีและข้อเสียของตนเอง ข้าพเจ้าเป็นคนที่ไม่มั่นใจในผลงานตนเอง เมื่อถึงเวลาต้องส่งหัวข้อศิลปินพจน์ ข้าพเจ้าร้อนรน เพราะรู้สึกเหมือนยังหาตนเองไม่พบเกรงว่าถ้าทำไปแล้วจะไม่พอใจกลางคันหรือไม่ผลงานจะไม่สมบูรณ์อย่างที่ตั้งใจหรือไม่ มีความกลัวเกิดขึ้นมากมาย แต่ข้าพเจ้าก็ต้องเลือกเพราะถ้าไม่เลือก ไม่ลอง ก็คงไม่รู้

จากการทำงานครั้งนี้ข้าพเจ้าเห็นถึงข้อผิดพลาดหลายอย่างของข้าพเจ้า ทั้งเริ่มงานช้า ไม่กล้าลงมือจริงจังสักที หาข้อมูลไปเรื่อยๆก่อน จนกว่าจะมั่นใจ ต้องขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา ที่คอยให้คำแนะนำดีๆ คอยช่วยเหลือ คอยเตือนสติข้าพเจ้า บางครั้งอาจจะพูดจา กดดัน เปรียบเทียบบ้าง แต่นั่นก็ทำให้ข้าพเจ้าฮึดสู้ทำให้ชิ้นงานชิ้นนี้ค่อยๆเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาได้

ชั้นปีที่ 4 ทำให้ข้าพเจ้าทำงานเป็นระบบมากขึ้น เราอาจไม่รู้ที่เราพัฒนาไปขนาดไหน จนข้าพเจ้าได้ย้อนกลับไปดูงานเก่าๆ จะเห็นถึงความแตกต่าง อาจจะไม่ได้เก่งเหมือนคนอื่นๆ แต่ข้าพเจ้าก็พอใจในตัวเอง

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ทั้งกลุ่มอาจารย์ที่ปรึกษาของข้าพเจ้าเอง และกลุ่มของครูแดง บางครั้งที่ข้าพเจ้าเข้าไปดูความเคลื่อนไหวของกลุ่มอื่นๆ ได้เห็นข้อความที่อาจารย์นำมาแบ่งปัน ซึ่งเป็นประโยชน์กับข้าพเจ้าเป็นอย่างมาก บางข้อความอาจจะดูกดดัน ทำให้เสียกำลังใจ แต่สำหรับข้าพเจ้าแล้วข้อความเหล่านั้นทำให้สู้ขึ้นมาได้ค่ะ ท่องกับตัวเองว่า “อีกแค่นี้เอง” เพื่อให้งานได้ลุล่วงตามที่หวัง

ขอขอบคุณเพื่อนๆทุกคน ทั้งจิ๊ก กากแอม พิม เมย์ เอ และคนอื่นๆที่กล่าวไม่หมด ที่คอยให้กำลังใจ คอยช่วยเหลือในช่วงเวลาที่เดือดที่สุด บางครั้งอาจจะโดนเพื่อนตำหนิบ้าง เพราะความเอือมส่วนตัว แต่หลังจากนี้แล้วจะต้องออกไปพบเจอกับโลกแห่งความจริงข้างนอกแล้ว คงจะไม่มีเพื่อนๆคอยช่วยอย่างที่เคย ดังนั้นต้องปรับตัวให้ดีขึ้นให้ได้ มีความรับผิดชอบมากขึ้นให้ได้ มั่นใจในตนเองให้มากๆ

ถึงงานชิ้นนี้จะไม่ได้ออกมาตามที่คาดหวังสมบูรณ์ 100% แต่ข้าพเจ้าก็พอใจในงานนี้เป็นอย่างมาก

สุมาลิน นาราชบุรี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
สารบัญภาพประกอบ.....	จ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1. ความสำคัญของโครงการ.....	1
1.2. วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	1
1.3. ขอบเขตของโครงการ.....	1
1.4. แนวทางบรรลุเป้าหมาย.....	2
1.5. กลุ่มเป้าหมาย.....	2
/	
บทที่ 2 การรวบรวมข้อมูล.....	3
2.1 จิตวิทยาเด็ก.....	3
2.2 พัฒนาการเด็กปฐมวัย.....	3
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้.....	7
2.4 กราฟฟิกสำหรับเด็กปฐมวัย.....	8
2.5 ลักษณะหนังสือที่เด็กชอบ.....	9
2.6 ตัวอักษร.....	11
2.7 การใช้ภาษาและปริมาณเนื้อความ.....	11
2.8 การจัดทำภาพประกอบสำหรับเด็ก.....	12
2.9 จินตนาการของเด็ก.....	12
2.10 หลักการพิจารณาสิ่งที่ควรมี หรือไม่ควรมีในหนังสือสำหรับเด็ก.....	12
2.11 สาเหตุที่เด็กชอบฟังนิทาน.....	13
บทที่ 3 วิเคราะห์และสรุปผล.....	14
3.1 ความสนใจในเด็กอายุ 3-5 ปี.....	14
3.2 การนำเสนอเนื้อเรื่อง.....	14
3.3 การนำเสนอภาพประกอบ.....	14
3.4 ตัวอักษรและการจัดวาง.....	14
3.5 ขนาดและขอบเขต.....	15

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.6 การกำหนดเนื้อเรื่องในแต่ละคู่.....	16
บทที่ 4 แนวทางการออกแบบ.....	19
4.1 การสร้างสรรค์เนื้อเรื่อง.....	20
4.2 การสร้างสรรค์ตัวละคร.....	20
4.3 ภาพจริงและการออกแบบในแต่ละคู่หน้า.....	32
4.3.1 ปกและสันปก.....	44
4.3.2 รองปกหน้าและรองปกหลัง.....	45
4.3.3 กิจกรรมภายในเล่ม.....	45
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	53
บรรณานุกรม.....	54

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แบบร่าง โขลครั้งที่ 1.....	21
ภาพที่ 2 แบบร่าง โขลครั้งที่ 2.....	21
ภาพที่ 3 โขลแบบเสร็จสมบูรณ์.....	22
ภาพที่ 4 แบบร่าง ลูน่าครั้งที่ 1.....	23
ภาพที่ 5 ลูน่าแบบเสร็จสมบูรณ์.....	23
ภาพที่ 6 แบบร่าง ลุงไก่ครั้งที่ 1.....	24
ภาพที่ 7 แบบร่าง ลุงไก่ครั้งที่ 2.....	24
ภาพที่ 8 แบบร่าง พระอาทิตย์ครั้งที่ 1.....	25
ภาพที่ 9 แบบร่าง พระอาทิตย์ครั้งที่ 2.....	25
ภาพที่ 10 พระอาทิตย์แบบสมบูรณ์.....	25
ภาพที่ 11 แบบร่าง ดวงจันทร์ครั้งที่ 1.....	26
ภาพที่ 12 แบบร่าง ดวงจันทร์ครั้งที่ 2.....	26
ภาพที่ 13 พระจันทร์แบบสมบูรณ์.....	27
ภาพที่ 14 แบบร่าง เจ้าหลุมคำครั้งที่ 1.....	28
ภาพที่ 15 เจ้าหลุมคำแบบสมบูรณ์.....	28
ภาพที่ 16 แบบร่าง กระจ่างอวกาศครั้งที่ 1.....	29
ภาพที่ 17 กระจ่างอวกาศแบบสมบูรณ์.....	29
ภาพที่ 18 แบบร่าง ม้าสายรุ้งครั้งที่ 1.....	30
ภาพที่ 19 ม้าสายรุ้งแบบสมบูรณ์.....	30
ภาพที่ 20 แบบร่าง สัตว์ต่าง ๆ ในป่า.....	31
ภาพที่ 21 สัตว์ต่าง ๆ ในป่าแบบสมบูรณ์.....	31
ภาพที่ 22 คู่หน้าที่ 1.....	32
ภาพที่ 23 ถุงผ้ากิจกรรมที่ 1.....	32
ภาพที่ 24 ภาพจริงคู่หน้าที่ 1.....	33
ภาพที่ 25 คู่หน้าที่ 2.....	34
ภาพที่ 26 ภาพจริงคู่หน้าที่ 2.....	34
ภาพที่ 27 คู่หน้าที่ 3.....	35
ภาพที่ 28 ภาพจริงคู่หน้าที่ 3.....	35
ภาพที่ 29 คู่หน้าที่ 4.....	36
ภาพที่ 30 ภาพจริงคู่หน้าที่ 4.....	36

สารบัญรูปภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 31 คู่หน้าที่ 5 (ก่อนเอาตัวต่อออก)	37
ภาพที่ 32 คู่หน้าที่ 5 (หลังเอาตัวต่อออก)	37
ภาพที่ 33 ภาพจริงคู่หน้าที่ 5 (ก่อนเอาตัวต่อออก)	38
ภาพที่ 34 ภาพจริงคู่หน้าที่ 5 (หลังเอาตัวต่อออก)	38
ภาพที่ 35 คู่หน้าที่ 6 (ก่อนหมุนดาว)	39
ภาพที่ 36 คู่หน้าที่ 6 (หลังหมุนดาว)	39
ภาพที่ 37 ภาพจริงคู่หน้าที่ 6 (ก่อนหมุนดาว)	40
ภาพที่ 38 ภาพจริงคู่หน้าที่ 6 (หลังหมุนดาว)	40
ภาพที่ 39 คู่หน้าที่ 7.....	41
ภาพที่ 40 ภาพจริงคู่หน้าที่ 7.....	41
ภาพที่ 41 คู่หน้าที่ 8.....	42
ภาพที่ 42 ภาพจริงคู่หน้าที่ 8.....	42
ภาพที่ 43 คู่หน้าที่ 9.....	43
ภาพที่ 44 ภาพจริงคู่หน้าที่ 9.....	43
ภาพที่ 45 ปกหลัง สันปก ปกหน้า.....	44
ภาพที่ 46 ภาพจริงปกหน้า.....	44
ภาพที่ 47 รองปกหน้า.....	45
ภาพที่ 48 ภาพจริงรองปกหน้า.....	45
ภาพที่ 49 รองปกหลัง.....	46
ภาพที่ 50 ภาพจริงรองปกหลัง.....	46
ภาพที่ 51 คู่มือผู้ปกครอง (พับ)	47
ภาพที่ 52 คู่มือผู้ปกครอง (กางออก)	47
ภาพที่ 53 ถุงสำหรับใส่เต่าทอง.....	48
ภาพที่ 54 เต่าทอง.....	48
ภาพที่ 55 กิจกรรมตามหาพระอาทิตย์ (ด้านนอก)	49
ภาพที่ 56 กิจกรรมตามหาพระอาทิตย์ (ด้านใน)	49
ภาพที่ 57 การ์ดกิจกรรม.....	50
ภาพที่ 58 ลูกเต๋า และตัวหมาก.....	50
ภาพที่ 59 กิจกรรมกลบหลุมบนดวงจันทร์.....	51
ภาพที่ 60 ภาพขยายกิจกรรมกลบหลุมบนดวงจันทร์.....	51

สารบัญรูปภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 61 กิจกรรมช่วยพระอาทิตย์.....	52
ภาพที่ 62 การ์ดจับคู่.....	52

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ

เด็กในทุกวันนี้มีสิ่งช่วยมากมายอีกทั้งเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามากขึ้นและมีราคาที่ถูกลงทำให้ของเหล่านี้เข้าถึงตัวเด็กได้ง่ายขึ้นไม่ว่าจะเป็นโทรศัพท์แท็บเล็ตหรือคอมพิวเตอร์ต่างๆที่ดึงดูดความสนใจของเด็กให้หนีออกจากหนังสือมากขึ้นและด้วยลูกเล่นที่มากมายทำให้การความสนใจต่อการเรียนการอ่านน้อยลงความอดทนในการรอคอยก็น้อยลง พ.ญ.อังคณาัญญมณีจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นโรงพยาบาลมหารมย์ กล่าวไว้ว่า “สิ่งเร้าที่เพิ่มขึ้นอย่างมากมายไม่ว่าจะเป็นอินเทอร์เน็ตเกมออนไลน์ หรืออุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยยังเป็นตัวการสำคัญที่บั่นทอนสมาธิของเด็ก ให้ลดลง” สมาธิเป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับเด็ก โดยเฉพาะในเด็กเล็กเพราะนั่นหมายถึงรากฐานที่ดีในอนาคต หากเด็กไม่มีสมาธิเวลาจะงานสิ่งหนึ่งก็จะด้อยประสิทธิภาพลงรวมถึงการเรียนรู้ที่น้อยลงทำให้ความรู้พื้นฐานที่ต้องใช้ในอนาคตก็น้อยลงไปด้วย

โครงการนี้จะนำเสนอชุดกิจกรรมนิทานสำหรับเด็ก วัย 3-5 ปี เพื่อเสริมสร้างทักษะ โดยสอดแทรกความรู้ในเรื่องระบบสุริยะและความแตกต่างระหว่างพระอาทิตย์ กับ พระจันทร์กลางวัน และ กลางคืน เป็นต้น โดยใช้ภาษาที่เด็กสามารถเข้าใจได้ง่าย พร้อมภาพประกอบ รวมทั้งฝึกการแก้ปัญหา และฝึกทางกายภาพด้วย เช่นความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ตา กับมือ การคลำ กล้ามเนื้อกมัดใหญ่ กล้ามเนื้อกมัดเล็ก การนับเลข การจำระยะสั้น เป็นต้น

กิจกรรมภายในนิทานจะมีลำดับการเล่น โดยแต่ละกิจกรรมจะดำเนินไปตามเนื้อเรื่อง โดยผู้เล่นที่ชนะในแต่ละด่านจะได้สติ๊กเกอร์หรือเหรียญรางวัล คิดที่ออกสื่อ แต่ละกิจกรรมสามารถกลับมาเล่นใหม่ได้ หากเล่นจบเรื่องแล้ว

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 เพื่อส่งเสริมพัฒนาการที่ดีสำหรับเด็ก และส่งเสริมความผูกพันในครอบครัว
- 1.2.2 เพื่อศึกษาการออกแบบภาพประกอบสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี
- 1.2.3 เพื่อศึกษาการออกแบบชุดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี

1.3 ขอบเขตของโครงการ

ชุดกิจกรรมนิทานสำหรับส่งเสริมสมาธิในเด็กอายุ 3-5 ปี

- คู่มือการใช้สำหรับผู้ปกครอง

- กิจกรรมแมลงเต่าทองในสวน
- กิจกรรมออกตามหาพระอาทิตย์
- กิจกรรมกลบหลุมบนดวงจันทร์
- กิจกรรมช่วยพระอาทิตย์

1.4 แนวทางการบรรลุเป้าหมาย

- กำหนดหัวข้อตามความถนัดและความสนใจ
- กำหนดกลุ่มเป้าหมาย

1.4.1 ขั้นตอนการศึกษาวิจัยข้อมูล

- ศึกษาจิตวิทยาเด็กเบื้องต้น โดยเฉพาะช่วงอายุ 3-5 ปี
- ศึกษาด้านพัฒนาการของเด็กอายุ 3-5 ปี
- ศึกษาด้านการออกแบบภาพที่เหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี
- ศึกษาวิธีการนำเสนอเนื้อหาในหนังสือสำหรับเด็ก
- ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอวกาศ
- ศึกษากิจกรรมเสริมสร้างสมาธิในเด็ก
- วิเคราะห์เนื้อหา เพื่อนำไปประยุกต์ใช้

1.4.2 ขั้นตอนการออกแบบ

- นำข้อมูลที่รวบรวมมาวิเคราะห์ ประยุกต์ใช้
- แต่งส่วนเนื้อหาของนิทาน ให้สัมพันธ์กับกิจกรรมเสริมสร้างสมาธิ
- ทดลองออกแบบ และพัฒนาแบบร่าง กำหนดขอบเขต
- วิเคราะห์ผลการออกแบบโดยรวม ปรับปรุงผลงานเพื่อความสมบูรณ์
- ทดลองทำผลงานจริง

1.4.3 ขั้นตอนการทำงานจริง

- เสนอหัวข้อ พร้อมทั้งอธิบายแนวคิดของงาน เพื่อพิจารณา
- เสนอข้อสรุปเบื้องต้น พร้อมแนวทางการออกแบบโดยรวม พร้อมทั้งจัดเรียงเอกสารทั้งหมด
- เสนอแบบร่าง พร้อมทั้งอธิบายแนวทางแก้ไข และพัฒนา
- เสนองานออกแบบเป็นชิ้นงาน พร้อมทั้งเอกสารทั้งหมด

1.5 กลุ่มเป้าหมาย

- ผู้ปกครองที่มีบุตรอายุ 3-5 ปี
- ครูชั้นอนุบาล หรือ เตรียมประถม

บทที่ 2

การรวบรวมข้อมูล

2.1 จิตวิทยาเด็ก

ตามหลักจิตวิทยาเด็กในแต่ละวัยมีความสนใจ ความต้องการ และความถนัดแตกต่างกันไป เด็กในวัย 3-5 ปี หรือเด็กวัยเริ่มเรียนอนุบาลปีที่ 1-2 เด็กวัยนี้ไม่สามารถอ่านหนังสือได้คล่องนัก มีความสนใจในเด็กวัยเดียวกันชอบดูรูปหรือฟังเรื่องที่อยู่ใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมของตน หนังสือของวัยนี้จึงต้องมีภาพประกอบมาก ภาพมีทุกหน้าขนาดใหญ่ สีสดใส สนใจการวาด การระบายสีมากกว่ารูปแบบ หรือสัดส่วนเด็กในวัยนี้เป็นเด็กที่เตรียมตัวเข้าสู่โรงเรียน เตรียมตัวเข้าหากลุ่มเพื่อน ซึ่งนักจิตวิทยาเชื่อว่ามีผลสำคัญมาก เพราะเด็กจะต้องมีการเรียนรู้ พื้นฐานต่างๆ ตามพฤติกรรมทางสังคม เพื่อให้ปรับตัวไปในอนาคตได้ เด็กในวัยนี้เป็นช่วงที่สำรวจ ค้นคว้า สภาพแวดล้อมต่างๆ เด็กสามารถควบคุมอวัยวะต่างๆภายในร่างกายได้ ส่งผลให้เด็กมีความพอใจที่จะทำการสำรวจสิ่งแปลกใหม่ ว่าสิ่งที่เขาเห็น เขารู้สึกคืออะไร เป็นอย่างไร

2.2 พัฒนาการเด็กปฐมวัย (3-5 ปี)

2.2.1 ความหมาย

พัฒนาการในมนุษย์นั้นเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิตซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยที่พัฒนาการด้านร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาจะมีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมทุกด้านตามวัยและวุฒิภาวะ

เมื่อก้าวถึงพัฒนาการเด็กปฐมวัยจะบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัยเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุต่ำกว่า 6 ปี

พัฒนาการแต่ละด้านมีทฤษฎีเฉพาะอธิบายไว้และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็กอาทิ ทฤษฎีพัฒนาการด้านร่างกายที่อธิบายการเจริญเติบโตและพัฒนาของเด็กว่าลักษณะต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นเด็กจะพัฒนาถึงขั้นใดจะต้องเกิดวุฒิภาวะของความสามารถขั้นนั้นก่อนหรือทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาที่อธิบายว่าเด็กเกิดมาพร้อมความสามารถในการเรียนรู้ซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุประสบการณ์ค่านิยมทางสังคมและสิ่งแวดล้อมหรือทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่อธิบายว่าเด็กจะพัฒนาได้ดีถ้าในแต่ละช่วงอายุเด็กได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนพอใจได้รับความรักความอบอุ่นอย่างเพียงพอจากผู้ใกล้ชิดมีโอกาสช่วยตนเองทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและมีอิสระที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้อะไรตนเองดั่งนั้นแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการของเด็ก

จึงเสมือนหนึ่งแนวทางให้พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กได้เข้าใจธรรมชาติหรือความสามารถของเด็ก สามารถอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างของแต่ละบุคคลใน อันที่จะส่งเสริมให้เด็กพัฒนาได้ตามศักยภาพจนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการได้ชัดเจนขึ้น

2.2.2 พัฒนาการทางกาย

พัฒนาการทางกายของเด็กวัยนี้จะเป็นไปอย่างช้าๆ เมื่อเปรียบเทียบกับวัยทารก การเจริญเติบโตจะเป็นไปในลักษณะเพื่อให้อวัยวะต่าง ๆ สามารถทำงานได้เต็มที่ตามหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอัตราการเจริญเติบโตทางด้านน้ำหนักและส่วนสูงการเพิ่มของน้ำหนักเกิดจากการเจริญเติบโตของกระดูกและกล้ามเนื้อซึ่งต่างจากวัยทารกที่การเพิ่มน้ำหนักเกิดจากเนื้อเยื่อไขมัน ประกอบกับเด็กวัยนี้จะได้รับประทานอาหารได้น้อยและเลือกรับประทานอาหารเฉพาะที่ชอบเท่านั้น

ลักษณะร่างกายและสัดส่วนของวัยนี้จะเปลี่ยนแปลงจากลักษณะทารกอย่างชัดเจน กล่าวคือช่องท้องบางลงหน้าอกและไหล่กว้างและใหญ่ขึ้นแขนขายาวออกไปศีรษะได้ขนาดเท่ากับ ลำตัวมือและเท้าใหญ่ขึ้น โครงกระดูกแข็งขึ้นกล้ามเนื้อเติบโตแข็งแรงขึ้นมีการเพิ่มความสูงอย่างสม่ำเสมอ 3 นิ้วต่อปีและน้ำหนักเพิ่มสม่ำเสมอปีละ 1.5-2 กิโลกรัมและในช่วงปลายของวัยนี้จะมี ฟันแท้ขึ้น 1-2 ซึ่งเด็กวัยนี้เริ่มมีทักษะการเคลื่อนไหวและสามารถใช้อวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ได้ดีขึ้นระบบกล้ามเนื้อและประสาทสัมผัสทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นดังนั้นเด็กจะชอบช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันเช่นการป้อนข้าวเองแต่งตัวใส่รองเท้าอาบน้ำผิวหม เขียนหนังสือการหยิบจับต่าง ๆ ชอบเล่นกับกลุ่มเพื่อนๆ สามารถเดินวิ่งกระโดดห้อยโหน อย่างคล่องแคล่วและไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยเพราะการได้เล่นกับเพื่อนจะช่วยให้เด็กรู้สึกอบอุ่น ไม่ถูกทอดทิ้ง

2.2.3 พัฒนาการทางอารมณ์

เด็กวัยนี้จะมีพัฒนาการการแสดงออกด้านอารมณ์ที่ชัดเจนเปิดเผยอิสระทั้งอารมณ์พึงพอใจ และไม่พึงพอใจมักจะเป็นคนเจ้าอารมณ์เอาแต่ใจตัวเองคือร้อนหุนหุดใจ โมโหร้ายชอบปฏิเสธ อารมณ์ในทางลบที่เด็กแสดงออกจะค่อย ๆ ลดลงเมื่อเด็กต้องเข้าสังคมในกลุ่มเพื่อนอย่างไรก็ตาม เด็กวัยนี้สามารถสร้างความรักและความผูกพันกับบุคคลอื่นได้เช่นเพื่อนสนิทผู้เลี้ยงดูเพื่อให้เกิด ความรู้สึกปลอดภัยทางอารมณ์สำหรับลักษณะอารมณ์เด่น ๆ ที่มักเกิดขึ้นในเด็กวัยนี้คือ

- อารมณ์โกรธเด็กวัยนี้จะโกรธง่ายจากการต้องการเป็นตัวของตัวเองบางครั้งอาจ โกรธตัวเองหรือโกรธบุคคลที่เกี่ยวข้องอารมณ์โกรธเกิดเมื่อเด็กไม่ได้รับการ ตอบสนองในสิ่งที่ต้องการแสดงออกโดยการร้องไห้ดิ้นกับพื้นเสียงดังทิ้งตัวลงนอนกรีดหูตีสั่งของต่าง ๆ ทำร้ายตัวเองเป็นต้น
- อารมณ์รักเด็กวัยนี้จะรักบุคคลที่ให้การตอบสนองในสิ่งที่เขาต้องการแสดง อารมณ์รักอย่างเปิดเผยเช่นการกอดจูบบุคคลหรือสิ่งของที่รัก

- อารมณ์กลัวอารมณ์กลัวเกิดจากการได้พบสิ่งแปลกใหม่หรือกลัวในสิ่งที่จินตนาการไปเองเช่นกลัวความมืดกลัวผีและมักเลียนแบบความกลัวจากผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดจะแสดงออกโดยการหลบซ่อนวิ่งหนีวิ่งเข้าหาผู้ใหญ่ และจะค่อยลดลงหากได้รับการอธิบายและให้เด็กเกิดความรู้สึกคุ้นเคยกับสิ่งนั้น ๆ
- อารมณ์อยากรู้อยากเห็นวัยนี้จะเป็นวัยช่างซักถามเด็กจะสงสัยทุกเรื่องและถามได้ตลอดเวลาไม่สิ้นสุดจะตั้งคำถามมากจนตอบไม่หมด หากเด็กไม่ได้รับการตอบสนองที่ถูกต้องจะทำให้ความอยากรู้อยากเห็นลดลงน้อยกว่าเด็กวัยเดียวกัน
- อารมณ์อิจฉาริษยามักจะเกิดขึ้นเมื่อรู้สึกว่าตนด้อยกว่าผู้อื่นหรือกำลังสูญเสียความสนใจที่ตนเคยได้รับถูกแบ่งปันให้บุคคลอื่นเช่นการมีน้องใหม่อิจฉาพี่น้องคนอื่นมักแสดงออกคล้ายกับอารมณ์โกรธหรืออาจแสดงภาวะถดถอยกลับไปสู่ความเป็นทารกอีกครั้งเช่นปัสสาวะรดที่นอนบ่นบ่นการคู่มือคือดั่งร้องไห้ง่ายอแง เป็นต้น
- อารมณ์ร่าเริงดีใจหรือสนุกสนาน อารมณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นเมื่อเด็กได้รับการตอบสนองตามที่ตนต้องการทันเวลา สม่่าเสมอหรือประสบความสำเร็จ ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ แสดงออกด้วยการหัวเราะส่งเสียงดังยิ้มปรบมือกระโดดโลดเต้น เป็นต้น

พัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กวัยนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะการเลี้ยงดูของพ่อแม่ และมีความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้สึกมั่นคงของเด็กต่อไปและความรู้สึกที่มั่นคงทางอารมณ์จะช่วยพัฒนาให้เด็กมีการพัฒนาความเจริญงอกงามด้านจิตใจและสามารถเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ด้วยความเต็มใจและมั่นใจยิ่งขึ้น

2.2.4 พัฒนาการทางด้านทักษะ

- สามารถวาดรูปวงกลมแล้วลากเส้นในแนวตั้งได้รวมทั้งเส้นแนวนอนด้วย
- จับดินสอได้ถูกต้อง
- สามารถต่อตัวหรือแท่งไม้สี่เหลี่ยมได้สูงถึง 7 ชั้นหรือมากกว่านั้น
- แปรงฟันล้างมือเองได้
- ใช้เชือกร้อยลูกปัดได้
- กัดตัวอักษรตามตัวอย่างซ้ำๆหรือเส้นประได้
- เขียนชื่อตนเองได้อ่านได้หลายคำ
- พูดย่อหรือโทรศัพท์ตามได้
- นับเลขได้ถึง 20

2.2.5 พัฒนาการทางสังคม

พัฒนาการทางสังคมของวัยเด็กตอนต้นจะเป็นไปอย่างรวดเร็วชัดเจนเด็กจะชอบการเข้าสังคมการพบปะพูดคุยกับผู้อื่นการเล่นรวมกลุ่มกับเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศเด็กจะมีความคิดและการเล่นที่อิสระไม่ชอบกฎเกณฑ์ดังนั้นจึงไม่สามารถรักษากฎเกณฑ์ของกลุ่มเพื่อนได้นานจะเป็นลักษณะต่างคนต่างเล่นแต่จะเล่นอยู่ในบริเวณเดียวกันต่อมาจึงจะพัฒนาการเล่นที่มีลักษณะคล้าย ๆ กัน โดยสามารถเล่นรวมกลุ่มกับเพื่อน ได้ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบชอบเข้าสังคมกับกลุ่มเพื่อนบ่อยขึ้นเป็นสมาชิกในกลุ่มเพื่อนได้โดยพยายามปรับตัวให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มซึ่งอาจแสดงออกโดยการแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่นให้ความร่วมมือยอมรับฟังแสดงออกถึงความเป็นผู้นำชอบเล่นบทบาทสมมติเป็นพ่อ-แม่คุณครู-นักเรียนตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างเพศพยายามช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลืองานบ้านเช่นซักผ้าเก็บของล้างจานปิด-เปิดไฟพัดลมโทรทัศน์ได้จากการสังเกตผู้ใหญ่และลองกระทำเอง

นอกจากนี้เด็กวัยนี้จะเรียนรู้การเข้าสังคมในกลุ่มที่มีอายุต่าง ๆ กันรู้จักปฏิบัติสัมพันธ์กับผู้อื่นทั้งวัยเดียวกันและวัยต่างกันเรียนรู้มารยาทการไหว้ทักทายการพูดคุยเด็กจะพยายามเรียนรู้ที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมตลอดจนเรียนรู้ที่จะระมัดระวังคนแปลกหน้าอย่างไรก็ตามการปรับตัวของเด็กจะเป็นไปได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับประสบการณ์การเลี้ยงดูที่เด็กได้รับจากครอบครัว เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างมีอิสระจะมีความเชื่อมั่นในตนเองมากกว่าเด็กที่ถูกเลี้ยงแบบเข้มงวดตลอดเวลา

นอกจากนี้สัมพันธภาพในครอบครัวถือเป็นสิ่งสำคัญเช่นกันเด็กที่เติบโตมาจากครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันจะมีความรู้สึกกล้าและมั่นใจในการเข้าสังคมนอกบ้านมากกว่าเด็กที่เติบโตจากครอบครัวที่มีปัญหาด้านสัมพันธภาพ

2.2.6 พัฒนาการทางสติปัญญา

วัยนี้เป็นวัยที่ชอบแก้ปัญหาตามความคิดและวิธีการของตนเองชอบอิสระแสวงหาวิธีการต่าง ๆ จากการทดลองปฏิบัติฝึกคิดการซักถามการเปรียบเทียบการคิด การเจริญงอกงามทางสติปัญญาสามารถสังเกตได้จากลักษณะพฤติกรรมแสดงออกทางการเล่น การสามารถจำสิ่งของหรือบุคคลต่าง ๆ อย่างถูกต้องสามารถบอกความเหมือนความต่างมีความคิดสร้างสรรค์กล้าแสดงออกการนำเอาสิ่งที่มีอยู่มาสัมพันธ์กันประกอบกับเด็กวัยนี้สามารถใช้ภาษาได้ดีขึ้นเข้าใจภาษาความหมายของคำใหม่ ๆ อ่านและเขียนได้ดีขึ้น การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาที่เหมาะสมจากการเลี้ยงดูของพ่อแม่จะช่วยให้เด็กมีวิธีการคิด การเรียนรู้ที่เหมาะสม และก่อให้เกิดทางเลือกและวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุดซึ่งจะช่วยพัฒนาต่อพัฒนาการในวัยต่อไป

ตัวอย่างความสามารถทางสติปัญญาของเด็ก

- เล่นกับตุ๊กตาโดยสมมติตุ๊กตาเป็นคนจริงๆ
- สามารถแบ่งของเป็นหมวดหมู่ตามรูปร่างได้
- รู้จักสีพื้นฐาน และเรียกชื่อได้
- รู้จักเข้าใจคำประมาณ 300 – 1000 คำ
- เข้าใจนิยามง่ายๆ ของขนาดและจำนวน
- พุดคุยแล้วเข้าใจประโยคสั้นๆง่ายๆได้
- ชอบพุดคุยกับตัวเอง
- ชอบถามคำถามซ้ำๆ
- สามารถขอความช่วยเหลือและบอกคนอื่นให้ทำอะไรได้
- สามารถเข้าใจคำพุดได้ 80 เปอร์เซ็นต์
- บอกชื่อตนเองได้
- พุดประโยชนได้ถูกต้องตามไวยกรณ์
- จำจังหวะเพลงได้
- รู้จักผลัดเปลี่ยนกันเล่นของเล่นกับเด็กคนอื่น
- อยากเข้าไปมีส่วนร่วมทุกๆเรื่อง
- สนุกกับการเล่นสมมติ
- สุนัขเปรียบร้อยขึ้น
- ใช้คำว่า “ใน” “บน” “ใต้” ได้อย่างเข้าใจ
- เข้าใจนิภาพของอดีตได้
- รู้จักชื่อเต็มของตนเอง และเพศของตนเอง
- มีอารมณ์ที่ไม่แน่นอน
- มีเพื่อน และเกมในจินตนาการ
- ชอบพุด โอ้อวด และเล่าเรื่องราวต่างๆ
- เล่นร่วมกับคนอื่นได้ แต่ยังมีความเห็นแก่ตัวอยู่บ้าง
- ชอบการอยู่กับเด็กคนอื่นๆ
- สามารถจัดการใช้ห้องน้ำเองได้ แต่ต้องดูแลอยู่บ้าง
- ต้องการทำอะไร โดยไม่มีคนช่วย

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้

การเรียนรู้ของมนุษย์มีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่างๆที่ได้รับในชีวิตประจำวันการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเด็กขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัวโดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเองมีโอกาสคิดริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเองรวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระอบอุ่นปลอดภัยคั่งนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ของเด็กให้ เป็นไปตามศักยภาพที่มีอยู่นอกจากนี้การเรียนรู้ยังเป็นพื้นฐานของพัฒนาการในระดับที่สูงขึ้น โดยที่ คนเราเรียนรู้มาตั้งแต่เกิดตามธรรมชาติก่อนที่จะเข้ามาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยการจัดทำหลักสูตร จึงยึดแนวคิดที่สนับสนุนให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กเอง ในสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระเอื้อต่อการเรียนรู้และมีการจัดกิจกรรมให้เหมาะกับระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

2.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก

การเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตของเด็กทุกคนเด็กจะรู้สึกมีความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลินได้สังเกตสำรวจสิ่งต่างๆรอบตัวมีโอกาสทำการทดลองสร้างสรรค์คิดแก้ปัญหาและ ค้นพบความเป็นจริงของโลกภายนอกด้วยตนเองการเล่นจะมีอิทธิพลและมีผลต่อการเจริญเติบโต ช่วยพัฒนาร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาขณะเล่นเด็กมีโอกาสเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของ ร่างกายได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ผ่อนคลายอารมณ์ดึงเครียดแสดงออกถึงความเป็นตนเอง และเรียนรู้ความรู้สึกรู้สึกของผู้อื่นการเล่นจึงเป็นเสมือนสื่อกลางให้เด็กสร้างประสบการณ์เรียนรู้ สิ่งแวดล้อมรอบตัวเรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้อื่นสร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่นและกับธรรมชาติ รอบตัวดังนั้นการจัดทำหลักสูตรจึงถือว่า“การเล่น” อย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนรู้เป็นหัวใจ สำคัญของการจัดการประสบการณ์ให้กับเด็กอายุ 3-6 ปี

2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม

บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็กทำให้เด็กแต่ละคน เติบโตขึ้นมามีคุณลักษณะที่แตกต่างกันไปถือว่าพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูเด็กจำเป็นต้องเข้าใจ และยอมรับ ว่าวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพและการ พัฒนาการของเด็กแต่ละคน ผู้เลี้ยงดูเด็กจำเป็นต้องให้ความสำคัญและเรียนรู้วิธีการดำเนินชีวิต ครอบครัวและชุมชนตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบเพื่อช่วยให้เด็ก ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม เกิดการเรียนรู้และมีความภูมิใจในสังคมวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ และสามารถยอมรับผู้อื่นที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่นและมีความสุข

2.4 กราฟฟิคสำหรับเด็กวัย 3-5 ปี

2.4.1 พัฒนาการทางด้านศิลปะของเด็ก

พัฒนาการทางด้านศิลปะเป็นกาพัฒนาทางด้านความคิดและทักษะควบคู่กันไป พัฒนาการทางศิลปะของเด็กวัยประถมต้นมีหลายประเภทเช่น การพับกระดาษ ปั้นดินน้ำมัน วาดรูป ทำงานประดิษฐ์ ฯลฯ ศิลปะเกิดจากจินตนาการของเด็ก เป็นการแสดงออกอย่างซื่อตรง เรียบง่าย นักจิตวิทยาบางท่านเน้นว่าความคิดเชิงนามธรรมของเด็กอาจประเมินได้จากการแสดงออกในเชิงศิลป์ แต่พัฒนาการด้านศิลปะก็ไม่สามารถแยกช่วงวัยได้อย่างแน่นอนได้

2.4.2 พัฒนาการของการขีดเขียน

ขั้นขีดเขียนอายุประมาณ 2-4 ปี เป็นพื้นฐานความเข้าใจในแบบลายเส้น การขีดเขียนเป็นบทเรียนให้เริ่มเห็นความสัมพันธ์ระหว่างภาพและพื้น เป็นการเรียนแบบลองผิดลองถูก ทำให้รู้จักการวางตำแหน่งและทิศทางของภาพ ความสามารถเพิ่มขึ้นตามประสบการณ์และทักษะในการควบคุมร่างกายได้ ประสานกัน เมื่อสามารถวาดรูปทรงได้แล้ว ต่อมาจะเริ่มตั้งชื่อสิ่งที่วาด ซึ่งยังไม่ตรงกับความเป็นจริง ลักษณะเส้นมีทั้ง เส้นนอน เส้นตั้ง เส้นโค้ง เส้นทแยงมุม วงกลม เส้นคลื่น และจุด

2.4.3 ลักษณะภาพที่เด็กชอบ

1. อายุน้อย
 - ขนาดรายละเอียดน้อย
 - สีสดใสโตโตใกล้เคียงแม่สี
 - ภาพ 2 มิติ
 - เห็นทั้งภาพ
2. อายุมาก
 - รายละเอียดมากขึ้น
 - สีสันหลายหลาย ทั้งอ่อน กลาง เข้ม
 - ภาพ 3 มิติ
 - หลุดกรอบออกไปบ้าง ไม่เห็นบ้าง

2.5 ลักษณะหนังสือที่เด็กชอบ

ความสนใจของเด็กเป็นสากล นั่นคือเด็กทั้งโลกสนใจเหมือนกันเด็กก่อนวัยเรียนสนใจนิทาน เทพนิยาย โตขึ้นมาก็ชอบนิทานเกี่ยวกับสัตว์และต่อมาก็ชอบเรื่องการต่อสู้ ผจญภัย เด็กชอบดูอยากรู้อยากเห็นทุกคนชอบความสนุกสนาน ขบขัน เด็กมีจินตนาการ เรื่องที่เด็กชอบจะต้องเป็นเรื่องที่เด็กนึกฝันต่อได้อย่างสดใส ภาพที่เด็กนึกฝันเป็นภาพ ที่เด็กเห็นได้ชัดเจน เด็กจะชอบดูภาพมากกว่าอ่านเรื่อง เมื่อเด็กเปิดหนังสือ ภาพจะเป็นสิ่งแรกที่เด็กจะดู เด็กจะดูทุกอย่างในภาพอย่างละเอียดลออ เด็กที่อ่านหนังสือออกหรือยังอ่านหนังสือไม่ได้ ไม่ใช่สิ่งสำคัญเลยเพราะเด็กอ่านเรื่องจากภาพ

หนังสือที่เด็กชอบนั้น เมื่อพิจารณาทีละส่วนจะพบว่า

1. ชื่อเรื่อง

ชื่อเรื่องส่วนใหญ่จะเป็นสัตว์ในชื่อเรื่องจะมีคำว่าลูก คำว่า วิเศษ มหัศจรรย์ร่วมอยู่ด้วยกัน

2. ปก

เด็กชอบหนังสือปกสีสวยสด และชอบปกมันๆเคลือบน้ำยาเงามากกว่าปกหนังสือที่พิมพ์ สีเดียว หรือพิมพ์หลายสีแต่ไม่เคลือบเงา

3. ราคา

ราคาหนังสือสำหรับเด็ก ไม่ใช่ปัญหาของเด็ก แต่เป็นปัญหาของผู้ซื้อ (ผู้ปกครอง) เด็กชอบหนังสือทุกราคา แต่ผู้ใหญ่จะชอบเล่มละ 10-20 บาทมากกว่าราคาที่แพงกว่านี้

4. ชื่อผู้แต่ง

ไม่มีความหมายสำหรับเด็กเล็ก แต่ในเด็กที่โตขึ้นชื่อผู้แต่งจะมีความหมายบ้างแต่ยังไม่สำคัญเท่าส่วนประกอบอื่นๆในหนังสือนั้นๆ

5. ภาพประกอบ

เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีในหนังสือสำหรับเด็ก เด็กจะชอบหรือไม่ชอบเรื่องนั้นเรื่องนี้ก็เนื่องมาจากรูปประกอบเป็นปัจจัยสำคัญอันดับหนึ่งแต่เด็กจะชอบภาพสีมากกว่าข้อความ ชอบภาพที่สวยงามที่เหมือนชีวิตจริงๆ แต่ไม่ใช่ภาพสมจริง

6. ภาษาและอักษร

เด็กชอบภาษาต่างๆ ตัวอักษรชัดเจน ไม่ใช่อักษรประดิษฐ์ที่สวยงามแต่อ่านยาก ตัวอักษรควรมีขนาดใหญ่ พอกับสายตาเด็ก

7. เนื้อเรื่อง

เด็กชอบเรื่องสนุกขบขัน น่าหัวเราะ ชอบนิทานและชอบเรื่องราวผจญภัย ตัวเอกของเรื่องเป็นสิ่งมีชีวิต

8. คุณภาพกระดาษ

พิมพ์ด้วยกระดาษคุณภาพดี ค่อนข้างแข็ง และเป็นสีขาว

9. ขนาดเล่ม

ในประเทศไทยนิยมรูปเล่มอยู่สองขนาด คือ 8 หน้ายก และ 16 หน้ายก เพราะยึดความสะดวกในการพิมพ์

10. ความหนา

เด็กชอบหนังสือที่ไม่หนา เรื่องราวไม่ยาว และน้ำหนักเบา

เรื่องภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็กเป็นเรื่องใหญ่มากได้มีการวิจัยเรื่องนี้อย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่วิจัยกันมากก็คือ ลักษณะของภาพที่เด็กชอบ แบบของภาพ สีของภาพ ขนาดของภาพ

ลักษณะนิทานภาพที่เด็กชอบ

- เด็กชอบภาพที่มีลักษณะง่าย
- เด็กชอบภาพที่แสดงการกระทำและผจญภัย
- เด็กชอบภาพสีมากกว่าขาวดำ
- เด็กชอบเรื่องที่มีภาพประกอบมากกว่าเรื่องที่ไม่มีภาพประกอบ
- ภาพสีน้ำช่วยให้เกิดจินตนาการ ได้มากกว่าภาพที่ใช้สีชนิดอื่น
- เด็กชายหรือเด็กหญิง อ่านหนังสือเก่งหรือไม่เก่งชอบภาพลักษณะเดียวกัน
- เด็กสนใจภาพที่อยู่ข้างขวามากกว่าภาพที่อยู่ข้างซ้าย

แบบของภาพ

แบบในที่นี้คือภาพที่ทำขึ้นในลักษณะใดๆ เช่นภาพถ่าย ภาพวาด แรเงา ภาพลายเส้น หรือภาพลายสกรีน การวิจัยส่วนมากพบว่าภาพที่เด็ก ๆ สนใจส่วนมากคือภาพการ์ตูนเป็นแบบที่ได้รับความนิยมจากเด็ก ๆ มากที่สุด

สีของภาพ

ผลการวิจัยส่วนมากยอมรับความสำคัญของสีว่ามีอิทธิพลต่อความชอบของเด็ก หนังสือสำหรับเด็กที่ไม่ออกแบบภาพให้มีสีด้วย จะไม่ได้รับความนิยมอ่านจากเด็กบลูมเมอร์ (2503)พบว่าเด็กชอบสีน้ำมากกว่าภาพลายเส้นและภาพแรเงา และยังคงกล่าวอีกว่าภาพสีน้ำช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการได้มากกว่าภาพลักษณะอื่น

ขนาดของภาพ

ภาพในหนังสือสำหรับเด็ก ผู้ออกแบบมักเป็นห่วงเรื่องขนาดของภาพว่าขนาดใดที่เด็ก ๆ ชอบ ขนาดมีอิทธิพลต่อความชอบของเด็กเพียงใด เรื่องนี้มีคำตอบจากการวิจัยว่าภาพขนาดใหญ่ได้รับความนิยมสนใจจากเด็ก ๆ มากกว่าภาพขนาดเล็ก ภาพเต็มหน้ากับภาพครึ่งหน้านั้น เด็ก ๆ ชอบพอๆ กันเด็กจะชอบภาพขนาดใหญ่ ภาพถ่ายขนาดกลางและภาพถ่ายขนาดเล็กตามลำดับ ส่วนภาพที่เป็นลายเส้นใหญ่และเล็ก ชอบรองลงมาจากภาพถ่ายขนาดเล็กภาพแรเงาขนาดเล็กเด็กจะชอบเป็นอันดับสุดท้าย

2.6 ตัวอักษร

- ขนาดตัวอักษรเป็นส่วนสำคัญสำหรับหนังสือ เพราะผู้แต่งต้องอาศัยตัวหนังสือในการถ่ายทอดความคิดไปยังผู้อ่าน หนังสือสำหรับเด็กต้องเลือกตัวอักษรที่มีความหนาและขนาดใหญ่เหมาะสมกับวัย ถ้าเป็นเด็กเล็กก็ใช้ตัวอักษรที่ขนาดใหญ่กว่า ส่วนเด็กที่โตกว่าก็ใช้ขนาดเล็กลงมาตาม ความเหมาะสม
- ตัวอักษรต้องเป็นแบบที่เหมาะสมทั้งความสูงและความหนา
- น้ำหนักเส้นของตัวอักษรต้องสม่ำเสมอ ไม่ขาด มีหัวชัดเจน
- ตัวอักษรต้องเรียงอย่างเป็นระเบียบ เว้นวรรค ช่องไฟ เหมาะสม
- ต้องอ่านแล้วสบายตา
- มีการสร้างความน่าสนใจให้แก่คำหรือข้อความได้ เช่นเพิ่มความหนา หรือลดความหนา
- เลือกสีที่เรียบง่ายชัดเจน ไม่รบกวนการอ่าน เหมาะสมกับสีของภาพประกอบ

2.7 การใช้ภาษาและปริมาณเนื้อความ

- ควรเป็นภาษาที่เรียบง่าย และมักได้ยินบ่อย ๆ ในชีวิตประจำวัน
- เด็กปฐมวัยยังไม่สามารถอ่านตัวหนังสือจำนวนมากได้ จึงไม่ควรใช้เนื้อความที่มาก และเรียงต่อกันยาวๆ
- ใช้คำ หรือข้อความซ้ำ ๆ เพื่อกระตุ้นเด็กให้เกิดการจดจำ
- สามารถใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติได้ เช่น “หมาเห่า ฮ่ง ๆ” “แมวร้อง เหมียว ๆ”
- สามารถแต่งเนื้อความเป็นบทกลอนง่ายๆ คล้องจองกับภาพประกอบและภาษาพูด

2.8 การจัดทำภาพประกอบสำหรับเด็ก

ภาพประกอบถือเป็นหัวใจของหนังสือเด็ก ยิ่งเด็กเล็กมากเท่าไรภาพประกอบยิ่งสำคัญมากขึ้นเท่านั้น การใช้ภาพประกอบต้องมีเหตุผล ใช้ภาพประกอบเมื่อต้องการอธิบายให้ชัดเจนมากขึ้น

สำหรับเด็กแล้วภาพประกอบสามารถอธิบายเรื่องราวได้ดีกว่าตัวหนังสือ ภาพประกอบทำให้เด็กสามารถมองเห็นภาพของเนื้อเรื่อง ได้มากยิ่งขึ้น เป็นการแปลงข้อมูลของผู้แต่งมาเป็นภาพ

2.9 จินตนาการของเด็ก

จินตนาการของเด็กสามารถแบ่งได้ดังนี้

2.9.1 จินตนาการแบบอิสระ

คือ จินตนาการ โดยที่เด็กไม่มีประสบการณ์มารองรับเลย เป็นการใช้ความคิดคำนึงเฉพาะตัว เป็นหลักในการตัดสินใจ และส่งผลต่ออารมณ์ของตนเอง เช่น เด็กบางคนดูภาพที่น่ากลัวแต่ยังไม่รู้ว่าคืออะไร ก็เลยยังไม่กลัวยังไม่ตกใจ แต่ชอบดู หรือเด็กบางคนเห็นตุ๊กตาสวย ๆ ทำท่าทางต่าง ๆ กลับเกิดความกลัว สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นจินตนาการเฉพาะตัวของเด็ก เกิดขึ้นเองโดยขาดเหตุผลมารองรับ ขาดประสบการณ์มารองรับ ตัวเด็กเองก็ไม่สามารถบอกได้ว่าทำไมถึงกลัว เพราะอะไรถึงตกใจ หัวเราะ หรือร้องไห้ออกมา

2.9.2 จินตนาการแบบมีติดสัมพันธ์

คือ จินตนาการของเด็กที่สามารถเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่เห็น หรือได้ฟัง กับสิ่งที่เคยเห็น หรือเคยได้ฟังมาแล้ว เด็กที่สามารถมีจินตนาการแบบนี้ได้นั้น ต้องเป็นเด็กที่มีอายุมากขึ้นมาอีกหน่อย คือประมาณ 3 ขวบขึ้นไป เพราะอย่างน้อยต้องมีการเรียนรู้ หรือมีประสบการณ์มาบ้างพอสมควร

2.10 หลักในการพิจารณาสิ่งที่มีหรือไม่มีในหนังสือสำหรับเด็ก

- ทำให้เกิดความสนุกสนาน
- กระตุ้นจินตนาการของเด็ก
- ช่วยให้เด็กเข้าใจตนเอง และรู้สึกว่ามีได้อยู่อย่างโดดเดี่ยว
- ทำให้เด็กไปพบเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นต้องเหมือนกับตัวเขา
- ให้โอกาสเด็กได้สำรวจค้นหาความเป็นไปของสิ่งที้อาจจะไม่เกิดขึ้นในสถานที่และเวลาที่เขารู้จักมาก่อน
- ให้ข้อมูลข่าวสารแก่เด็ก
- เป็นช่องทางให้เด็กหลีกหนีความจำเจในชีวิต
- ถ้านั้นเรื่องความจริง และเหตุการณ์จริง ควรวาดภาพให้ถูกต้องกับประวัติศาสตร์ด้วย
- ดึงความสนใจในรายละเอียด เช่น มีภาพคู่กับเนื้อเรื่อง
- เป็นวรรณกรรมที่ดีทั้ง โครงเรื่อง และลักษณะของตัวละครเด่นชัด การใช้ภาษาที่สร้างสรรค์และมีลักษณะเป็นเรื่องที่ไม่ตาย
- ภาพประกอบสวยงาม ดึงดูดความสนใจของเด็ก
- กล่าวถึงอารมณ์ของมนุษย์อย่างระมัดระวัง เสนอวิธีสร้างสรรค์แก่เด็ก ในการเผชิญกับความยากลำบากต่างๆ
- ไม่ควรสร้างสรรค์บนความเจ็บปวดของผู้อื่น
- ไม่ใช่ภาษาหรือปฏิบัติต่อเด็กในเชิงตำหนิ ดิเตียน
- เนื้อหาและภาพจรรโลงใจ ไม่โหดร้าย ทารุณ

2.11 สาเหตุที่เด็กชอบฟังนิทาน

สาเหตุที่เด็กชอบฟังนิทาน ไม่ใช่เพราะว่านิทานมีโลกจินตนาการเท่านั้น แต่นิทานหลายเรื่องยังสนองความต้องการของเด็กแฝงอยู่ด้วย เด็ก ๆ มีความต้องการมากมายสามารถสรุปได้ดังนี้

- ต้องการความรัก ความห่วงใย
- ต้องการให้ผู้อื่นสนใจ
- ต้องการมอบความรักแก่ผู้อื่น
- ต้องการเล่น
- ต้องการกิน
- ต้องการสิ่งวิเศษ มหัศจรรย์
- ต้องการความสวยงาม
- ต้องการความลึกลับ
- ต้องการความขบขัน

บทที่ 3

วิเคราะห์และสรุปข้อมูล

3.1 ความสนใจในเด็กปฐมวัย (3 – 5 ปี)

1. สนใจในตนเอง และเด็กวัยเดียวกัน
2. ชอบฟังสำเนียงที่คล้องจองกัน การเห่กล่อม หรือฟังเพลง
3. ชอบดูรูป ชอบหนังสือที่มีรูปมากๆ
4. ชอบสัตว์ โดยเฉพาะสัตว์เลี้ยง
5. มีความสนใจช่วงสั้นๆ และเปลี่ยนความสนใจง่าย
6. สนใจการเล่นแบบทั้งการใช้ภาษา และท่าทาง
7. ชอบสีสดใสโต
8. เล่าเรื่องต่างๆที่พบเห็นได้บ้าง และอาจยังลำดับเหตุการณ์ได้ไม่ถูกต้อง ดังนั้นบทเห่กล่อม บทร้อยกรอง หนังสือภาพสั้น ๆ สมุดภาพ พจนานุกรมภาพ นิทานภาพ นิทานซึ่งใช้ภาพแทนการเล่าเรื่องจึงเหมาะกับเด็กวัยนี้

3.2 การนำเสนอเนื้อเรื่อง

1. ใช้ข้อความง่าย ๆ ชัด ๆ เพื่อการจดจำ
2. ใช้ภาษาที่เด็กคุ้นเคย สามารถเข้าใจได้ง่าย
3. เน้นบทบรรยาย ควบคุมไม่ให้มากไปในแต่ละหน้า
4. ดึงเอาจุดเด่น และเอกลักษณ์ของดาวแต่ละดวงมาเป็นพื้นฐานนิสัยของตัวละคร รวมทั้งเป็นข้อมูลในการคิดกิจกรรม
5. จบอย่างมีความสุข
6. แทรกความรู้เรื่องดวงดาวอย่างง่าย ๆ

3.3 การนำเสนอภาพประกอบ

1. ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อเรื่องในแต่ละบท เพื่อให้เด็กสามารถเกิดจินตนาการได้ง่ายขึ้น
2. ภาพประกอบมีขนาดใหญ่และใช้พื้นที่มากกว่าตัวหนังสือ
3. ลักษณะภาพโดยรวมสื่อถึงเรื่องการผจญภัย

3.4 ตัวอักษรและการจัดวาง

1. ใช้ตัวอักษรภาษาไทยที่มีขนาดเหมาะสมแก่การอ่านของเด็กปฐมวัย (3 - 5 ปี)
2. ใช้ตัวอักษรเรียบง่าย เว้นช่องไฟพอประมาณ ไม่เรียงคำชิดกันจนเกินไป
3. มีการเน้นคำที่ต้องการจะเน้น

3.5 ขนาดและขอบเขต

1. เป็นหนังสือเล่มขนาดใหญ่ เพื่อสามารถเน้นภาพประกอบได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
2. เป็นหนังสือปกแข็ง
3. มีคู่มือการใช้หนังสือสำหรับผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3.6 การกำหนดเนื้อเรื่องในแต่ละหน้าคู่

คู่ที่ 1

(บนกระดาษ)

ณ เช้าวันหนึ่งที่อากาศสดใส มีเด็กน้อย 2 คน ชื่อ ลูน่า กับ โชล กำลังเล่นด้วยกันในสวนอย่างสนุกสนาน เด็ก ๆ ก็ได้เจอกับแมลงเต่าทองด้วยแหละ

(บนฉลุผ้ากิจกรรมที่ 1)

มีแมลงเต่าทองแอบอยู่ที่ตัวกันเอ่ย ?

คู่ที่ 2

(ซ้าย)

ทันใดนั้นพระอาทิตย์ก็หายตัวไป ทำให้มืองฟ้ามืดเหมือนตอนกลางคืน โชลและลูน่าจึงออกตามหาพระอาทิตย์ แล้วจะไปหาที่ไหนดีล่ะ โชลและลูน่าเลยออกตามหาคนที่รู้จักพระอาทิตย์ดีที่สุด

(ขวา)

เจ้าหลุมดำมาจับตัวพระอาทิตย์ไปเพราะอยากได้คนเล่นด้วย ลุงไก่ได้เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้เด็ก ๆ ฟัง

(ในกล่องข้อความเจ้าหลุมดำ “ฮ่า ๆ มาเล่นกับฉันซะดี ๆ”)

คู่ที่ 3

(ซ้าย)

อะ! นี่คือแผนที่นำทางไปหาสายรุ้ง สายรุ้งจะพาพวกเขาไปหาพระจันทร์เอง ฉัยว่าเค้าน่าจะรู้ว่าพระอาทิตย์อยู่ที่ไหนนะ โชลคิดนะเด็ก ๆ

(ขวา)

กิจกรรมที่ 2

คู่ที่ 4

เย้ ออกตามหาพระอาทิตย์กันเถอะ แล้วลูน่ากับ โชล ก็ขี่ม้าสายรุ้งไปหาพระจันทร์ทันที ฟีวว

คู่ที่ 5

“ช่วยด้วย! ช่วยด้วย! ใครก็ได้ช่วยฉันที” พระจันทร์กำลังโดนกระต่ายน้อย ๆ ขูดหูเล่นกันอย่างสนุกสนานเลย พวกเรามาช่วยพระจันทร์กันเถอะ

(กิจกรรมที่ 3)

คู่ที่ 6

(ชาย)

“ขอบคุณผู้นำกับโซลมากเลยนะ”

(ขวา)

ถ้าไม่มีทั้งสองคน ฉันแน่แน่เลยจ๊ะ ฉันจะให้ดาวนำทางเป็นของตอบแทน เด็กๆลองหมุนดาวให้ตรง
คูชิ แล้วจะเกิดอะไรขึ้นเอ่ย

(หน้าเสริม)

ทันทีที่ดาวถูกหมุน ก็เกิดแสงสว่างจ้าขึ้น หรือว่าพระอาทิตย์จะอยู่ที่นั่น ? เด็ก ๆ ออกตามหาพระอา
มิตย์กันเถอะ

คู่ที่ 7

(ชาย)

ฮ่าๆ เก่งมาเด็กๆ ที่มาถึงนี้ได้ แต่ฉัน ไม่ยอมปล่อยให้พระอาทิตย์ไปง่าย ๆ หรอกนะ จนกว่าพวกเขาจะ
เล่นเกมชนะฉันก่อน

ในที่สุดก็เจอพระอาทิตย์จนได้ แต่เจ้าหลุมดำไม่ยอมปล่อยให้ไปง่าย ๆ เด็ก ๆ ต้องช่วยพระอาทิตย์
ออกมาให้ได้นะ

(ขวา)

กิจกรรมที่ 4

คู่ที่ 8

(ขวา)

ผู้นำและโซลสามารถช่วยพระอาทิตย์ออกมาได้ในที่สุด และแล้วทุกชีวิตในโลกก็กลับมามีความสุข
อีกครั้ง เก่งมากเด็ก ๆ ปรบมือให้ตัวเองเสียงดัง ๆ เลย

คู่ที่ 9

(ชาย)

มารู้จักระบบสุริยะกันเถอะ

พระอาทิตย์ (sun), ดาวพุธ (mercury), ดาวศุกร์ (venus), ดาวโลก (earth), ดาวอังคาร (mars),

ดาวพฤหัสบดี (jupiter), ดาวเสาร์ (saturn), ดาวยูเรนัส (uranus), ดาวเนปจูน (neptune)

เด็ก ๆ รู้จักระบบสุริยะใหม่ ?

ระบบสุริยะคือ ระบบที่มีดวงอาทิตย์เป็นจุดศูนย์กลาง โดยมีดาวเคราะห์ดวงอื่น ๆ โคจรรอบโดยรอบ
ดาวเคราะห์ที่โคจรรอบอยู่รอบ ๆ ดวงอาทิตย์มีทั้งหมด 8 ดวง

เกี่ยวกับดวงอาทิตย์

พระอาทิตย์เป็นดาวฤกษ์ที่มีแสงสว่างในตัวเอง ส่วน โลกเป็นดาวเคราะห์สร้างแสงสว่างไม่ได้
สัญลักษณ์ของกลางวัน และกลางคืน

เด็ก ๆ รู้หรือเปล่าว่าอันไหนกลางวัน อันไหนกลางคืน ?

การเกิดกลางวัน และกลางคืน

เด็ก ๆ รู้หรือไม่ว่าทำไมเราต้องมีเวลากลางวันและกลางคืน แล้วเมื่อไรจะเป็นกลางวัน และเมื่อไรจะ
เป็นกลางคืน ?

กลางวันกลางคืนเกิดขึ้นจากการหมุนรอบตัวเองของโลก จากทิศตะวันตกไปทิศตะวันออก ด้านที่
หันรับแสงจากดวงอาทิตย์ก็จะเป็นเวลา “กลางวัน” ด้านที่ไม่ได้รับแสงจากดวงอาทิตย์ก็จะเป็นเวลา
“กลางคืน”

บทที่ 4

แนวทางการออกแบบ

4.1 การสร้างสรรค์เนื้อเรื่อง

ได้พยายามนำ ข้อมูลเรื่อง สาเหตุที่เด็กชอบฟังนิทาน มาสร้างเป็นเรื่องราว และผูกเข้าด้วยกัน

1. ต้องการเรื่องลึกลับ ตื่นเต้น ผจญภัย
 - สร้างเนื้อเรื่องเกี่ยวกับการผจญภัย เพราะเด็กจะสมมติว่าตนเองเป็นตัวละครตัวหนึ่งในเรื่องที่ได้ฟังเสมอ
 - ต้องการให้เด็กมีอารมณ์ร่วม มีกิจกรรมที่ดำเนินไปพร้อม ๆ กับเนื้อเรื่อง
2. ต้องการความรัก
 - เจ้าหลุมคำอยู่คนเดียวไม่เคยมีเพื่อน จึงลักพาตัวพระอาทิตย์ไปเป็นเพื่อนเล่นเป็นตัวแทนของคนที่ต้องการความรัก
3. ต้องการให้ผู้อื่นสนใจ
 - เจ้าหลุมคำเข้ามาลักพาตัวพระอาทิตย์ต่อหน้าลูกไก่ เพื่อต้องการเรียกร้องความสนใจ และต้องการให้เด็ก ๆ ออกตามหา
4. ต้องการสิ่งวิเศษ มหัศจรรย์
 - การที่ดาวต่าง ๆ สามารถพูดคุยได้เหมือนมีชีวิต
 - กระจาดไปอาศัยอยู่บนดวงจันทร์
 - เด็ก ๆ ขี่ม้าสายรุ้งออกไปหาพระอาทิตย์
5. ต้องการเล่น
 - กิจกรรมที่แทรกอยู่ในการผจญภัย
6. ต้องการความสวยงาม
 - กิจกรรมที่ช่วยให้พระจันทร์กลับมาสวยเหมือนเดิม เพราะ โคนพวกกระจาดยอวาศ เจาะรุเต็มไปหมด
7. ต้องการความขบขัน
 - ป้ายคำสั่งในกิจกรรมที่ 2 ที่ให้เด็ก ๆ จับขึ้นมา
8. ต้องการให้ความรักผู้อื่น
 - การฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อไปช่วยพระอาทิตย์กลับมา และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

4.2 การออกแบบตัวละคร

เราออกแบบตัวละครที่มีความใกล้เคียงกับเด็ก ๆ เพื่อเชื่อมโยงเด็กเข้ากับตัวละคร และเพื่อให้จินตนาการตามได้ง่ายขึ้น ตัวละครหลักเป็นพี่น้อง 2 คน (ชาย - หญิง) เพื่อให้เข้าได้กับทั้ง 2 เพศ และเพิ่มความเหนือจริงของเนื้อเรื่องด้วย ดาวต่าง ๆ บนท้องฟ้าสามารถพูดคุยได้ แม้แต่สัตว์ก็พูดคุยได้

4.2 การออกแบบตัวละคร

1. โซล (SOL เป็นภาษาละติน รากศัพท์ของคำว่าพระอาทิตย์)

แบบร่างที่ 1

ภาพที่ 1 แบบร่างโซลครั้งที่ 1

แบบร่างที่ 2

ภาพที่ 2 แบบร่างโซลครั้งที่ 2

รูปสำเร็จ

ภาพที่ 3 โขลแบบเสร็จสมบูรณ์

2. ลูน่า (LUNA เป็นภาษาละติน รากศัพท์ของคำว่าพระจันทร์)

แบบร่างที่ 1

ภาพที่ 4 แบบร่างลูน่าครั้งที่ 1

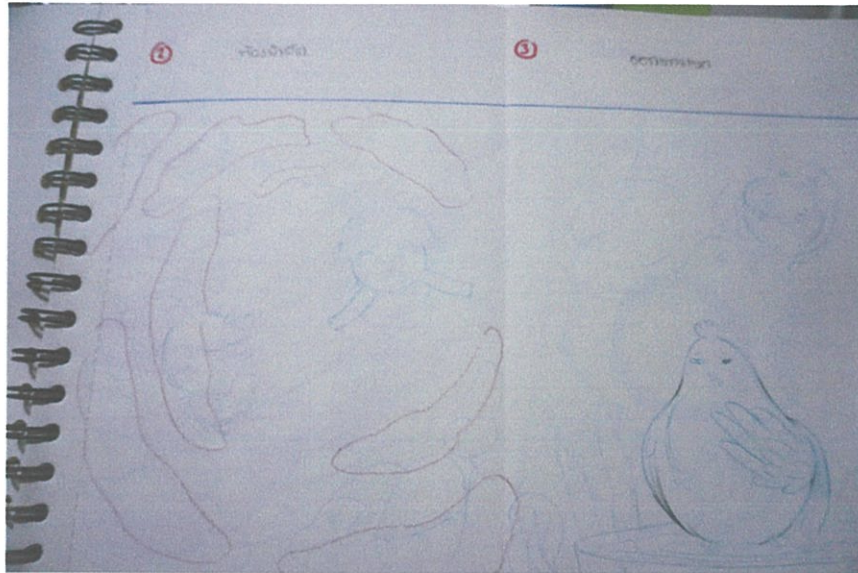
รูปสำเร็จ

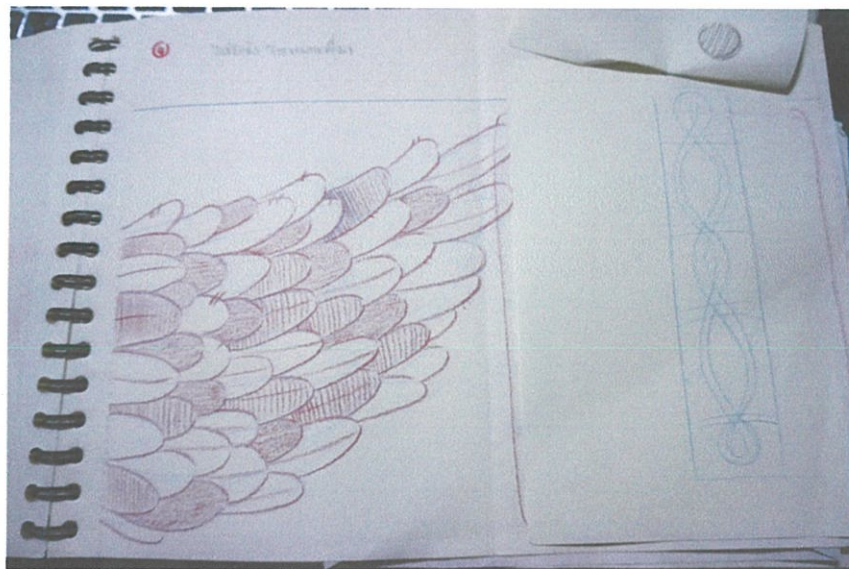
ภาพที่ 5 ลูน่าแบบเสร็จสมบูรณ์

3. ดุงไก่

แบบร่างที่ 1

ภาพที่ 6 แบบร่างดุงไก่ครั้งที่ 1

ภาพที่ 7 แบบร่างดุงไก่ครั้งที่ 2

เลือกไก่เพราะว่า ไก่จะขันเสมอเมื่อพระอาทิตย์ขึ้นดังนั้น ไก่น่าจะเป็นสิ่งมีชีวิตที่ผูกพัน
กับพระอาทิตย์มากที่สุด

4. พระอาทิตย์

แบบร่างที่ 1

ภาพที่ 8 แบบร่างพระอาทิตย์ครั้งที่ 1

ภาพที่ 9 แบบร่างพระอาทิตย์ครั้งที่ 2

ภาพสำเร็จ

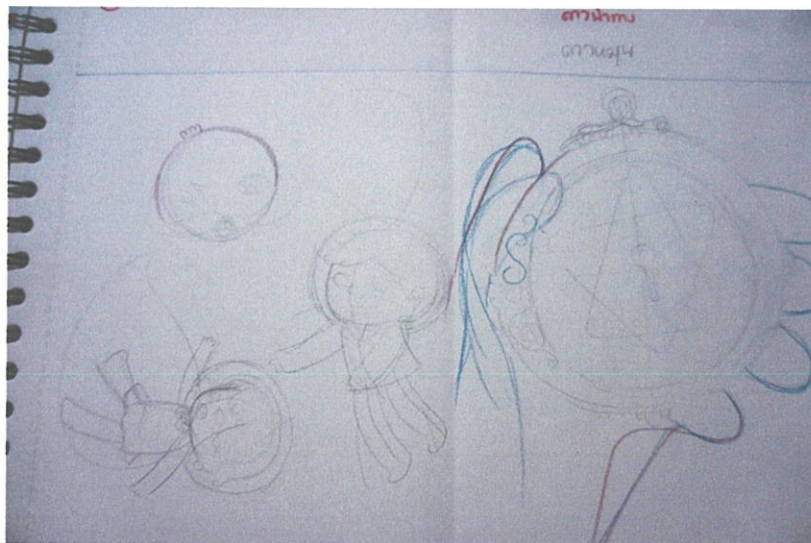
ภาพที่ 10 พระอาทิตย์แบบสมบูรณ์

5. พระจันทร์

แบบร่างที่ 1

ภาพที่ 11 แบบร่างดวงจันทร์ครั้งที่ 1

ภาพที่ 12 แบบร่างดวงจันทร์ครั้งที่ 2

ภาพสำเร็จ

ภาพที่ 13 พระจันทร์แบบสมบูรณั

6. เจ้าหลุมดำ

แบบร่างที่ 1

ภาพที่ 14 แบบร่างเจ้าหลุมดำครั้งที่ 1

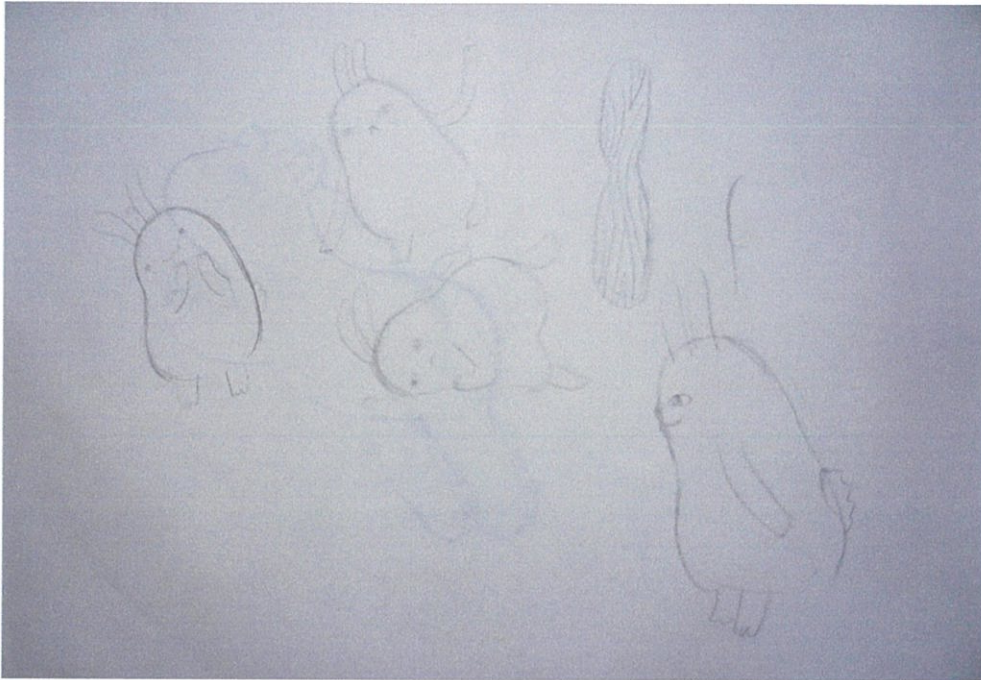
ภาพสำเร็จ

ภาพที่ 15 เจ้าหลุมดำแบบสมบูรณ์

7. กระจ่าอวกาศ

แบบร่างที่ 1

ภาพที่ 16 แบบร่างกระจ่าอวกาศครั้งที่ 1

ภาพสำเร็จ

ภาพที่ 17 กระจ่าอวกาศแบบสมบูรณ์

8. ม้าสายรุ้ง

แบบร่างที่ 1

ภาพที่ 18 แบบร่างม้าสายรุ้งครั้งที่ 1

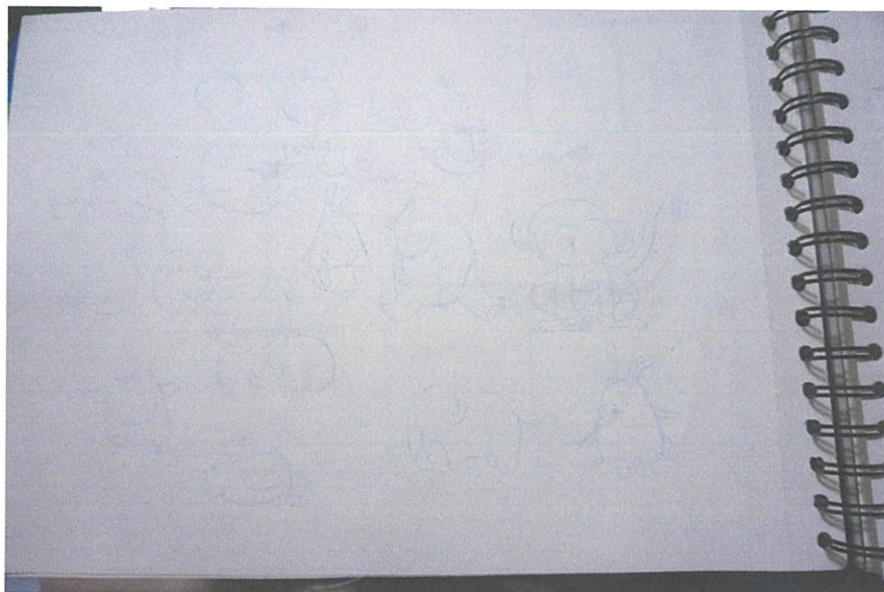
ภาพสำเร็จ

ภาพที่ 19 ม้าสายรุ้งแบบสมบูรณ์

9. สัตว์ต่าง ๆ ในป่า

แบบร่างที่ 1

ภาพที่ 20 แบบร่างสัตว์ต่าง ๆ ในป่า

ภาพสำเร็จ

ภาพที่ 21 สัตว์ต่าง ๆ ในป่าแบบสมบูรณ์

4.3 ภาพจริงและการออกแบบภาพในแต่ละคู่มือ

คู่มือที่ 1

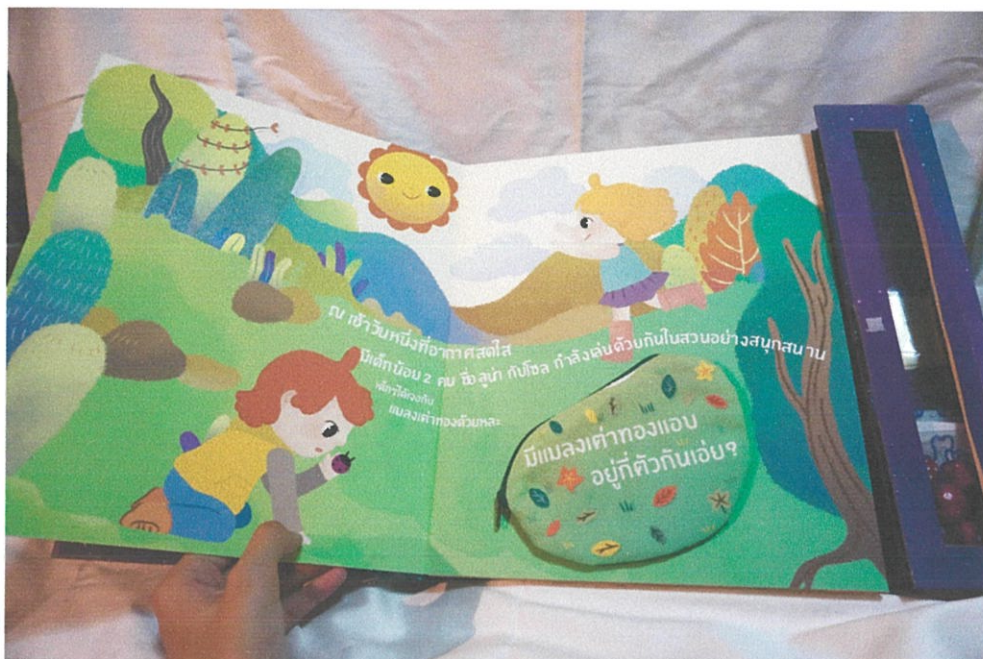

ภาพที่ 22 คู่มือที่ 1

ภาพที่ 23 ถุงผ้ากิจกรรมที่ 1

ภาพจริง

ภาพที่ 24 ภาพจริงคู่มือหน้าที่ 1

คู่มือที่ 2

ภาพที่ 25 คู่มือที่ 2

ภาพจริง

ภาพที่ 26 ภาพจริงคู่มือที่ 2

คู่มือที่ 3

ภาพที่ 27 คู่มือที่ 3

ภาพจริง

ภาพที่ 28 ภาพจริงคู่มือที่ 3

คู่มือที่ 4

ภาพที่ 29 คู่มือที่ 4

ภาพจริง

ภาพที่ 30 ภาพจริงคู่มือที่ 4

คู่มือที่ 5

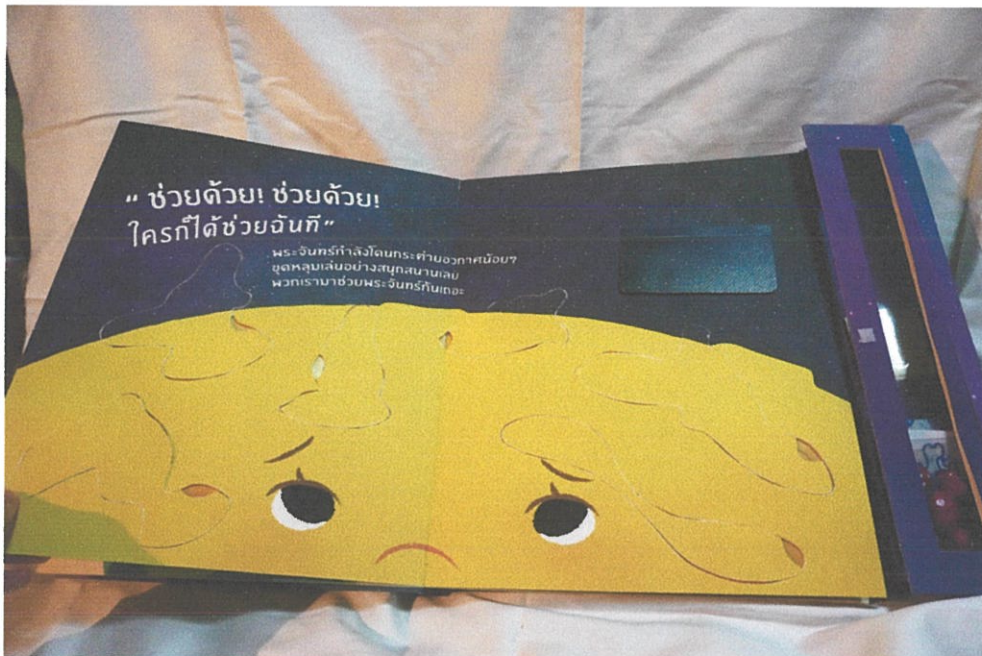

ภาพที่ 31 คู่มือที่ 5 (ก่อนเอาตัวต่อออก)

ภาพที่ 32 คู่มือที่ 5 (หลังเอาตัวต่อออก)

ภาพจริง

ภาพที่ 33 ภาพจริงคู่หน้าที่ 5 (ก่อนเอาตัวต่อออก)

ภาพที่ 34 ภาพจริงคู่หน้าที่ 5 (หลังเอาตัวต่อออก)

คู่มือที่ 6

เด็กฯ ลองหมุนดาวให้ตรง แล้วจะเกิดอะไรขึ้นเอ่ย

ภาพที่ 35 คู่มือที่ 6 (ก่อนหมุนดาว)

ตรงดาวสามารถหมุนได้ เมื่อหมุนตรงรอยกันแล้ว จะสามารถเปิดไปคู่มือถัดไปได้

เด็กฯ ออกตามหาพระอาทิตย์กันเถอะ

ภาพที่ 36 คู่มือที่ 6 (หลังหมุนดาว)

ภาพจริง

ภาพที่ 37 ภาพจริงคู่หน้าที่ 6 (ก่อนหมุนดาว)

ภาพที่ 38 ภาพจริงคู่หน้าที่ 6 (หลังหมุนดาว)

คู่มือที่ 7

ภาพที่ 39 คู่มือที่ 7

ภาพจริง

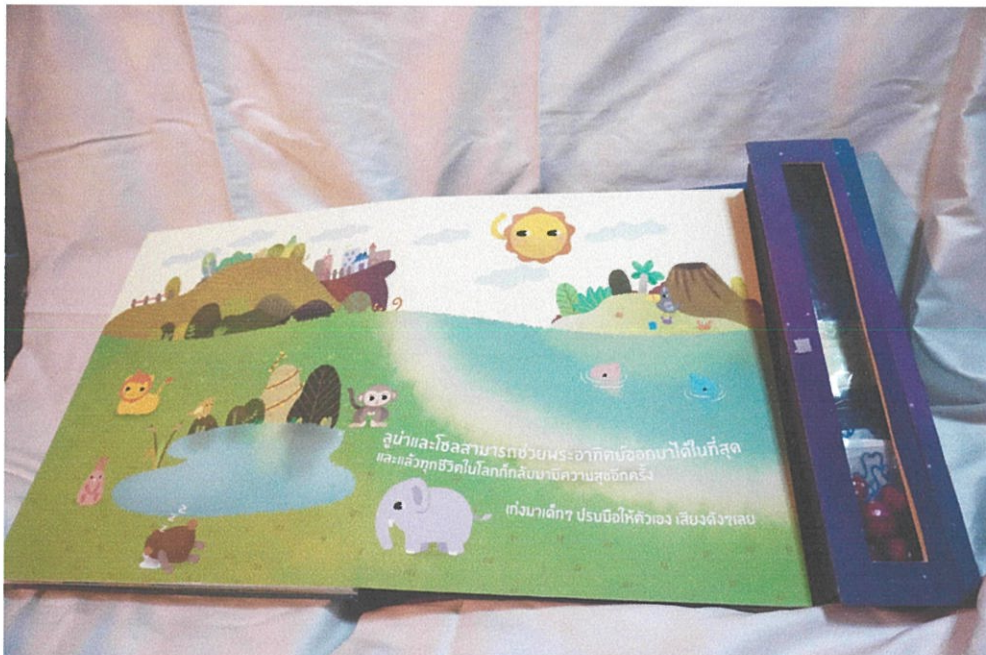
ภาพที่ 40 ภาพจริงคู่มือที่ 7

คู่มือที่ 8

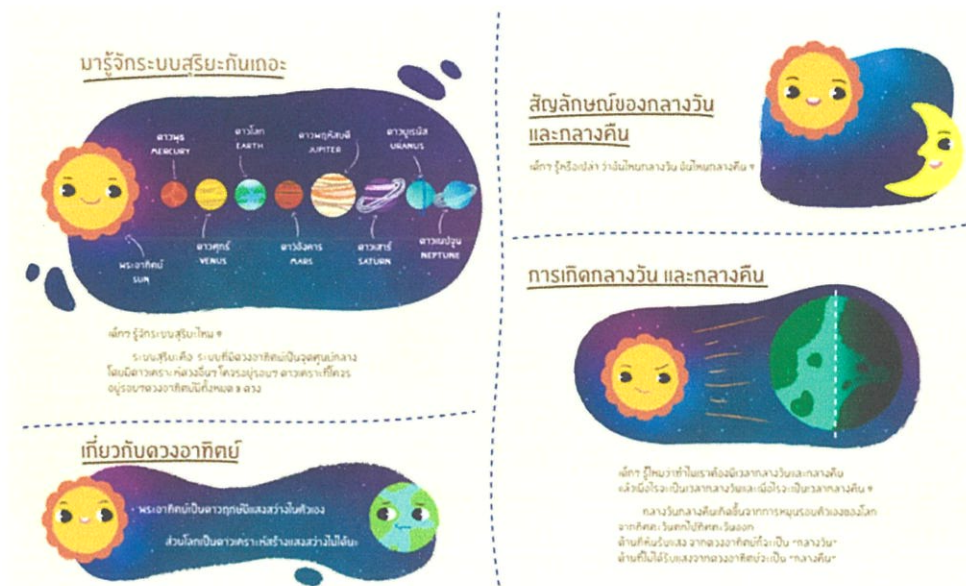
ภาพที่ 41 คู่มือที่ 8

ภาพจริง

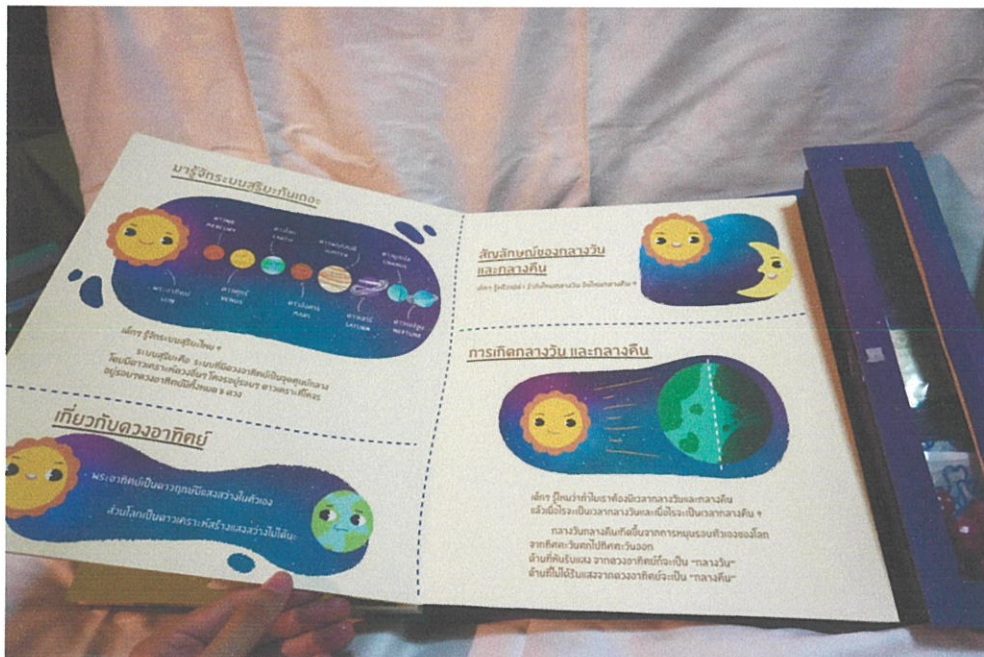
ภาพที่ 42 ภาพจริงคู่มือที่ 8

คู่มือที่ 9

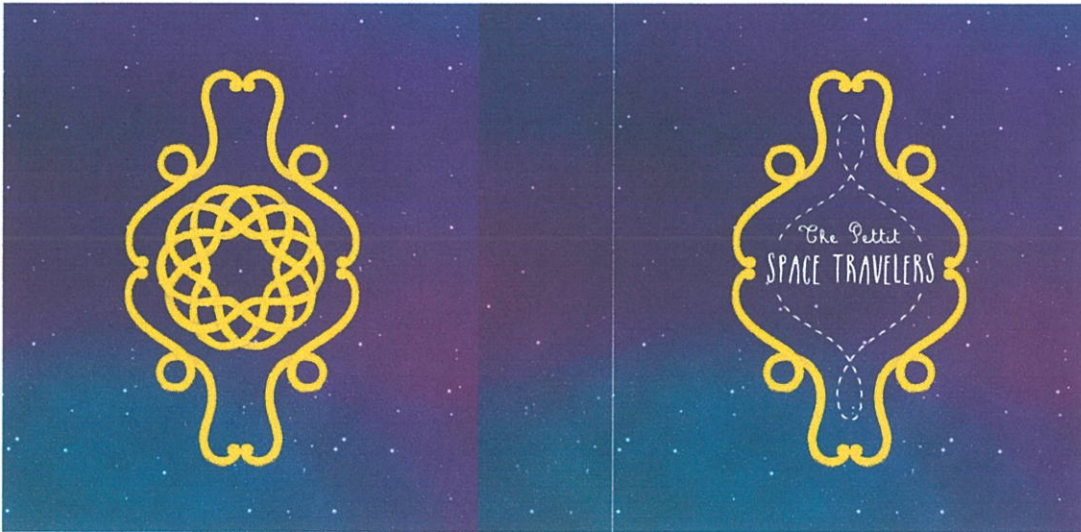
ภาพที่ 43 คู่มือที่ 9

ภาพจริง

ภาพที่ 44 ภาพจริงคู่มือที่ 9

ปกหลัง - สันปก - ปกหน้า

ภาพที่ 45 ปกหลัง สันปก ปกหน้า

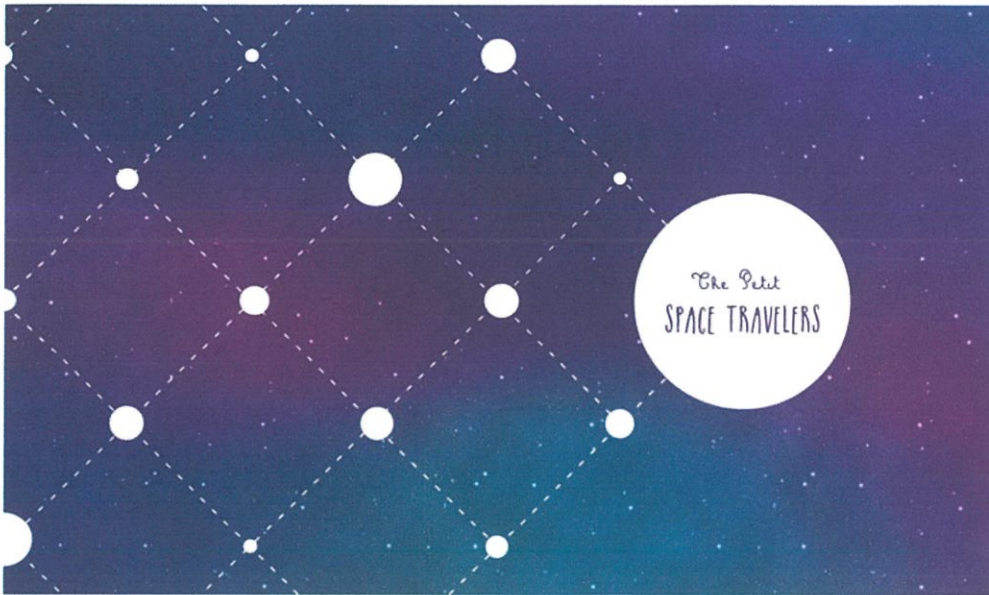
ภาพจริง

ภาพที่ 46 ภาพจริงปกหน้า

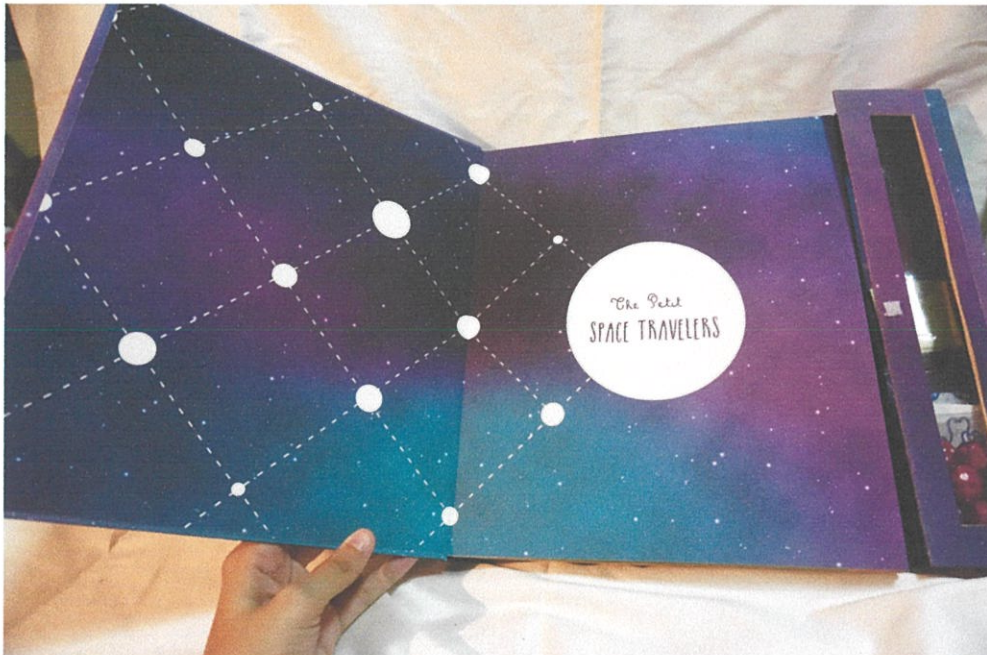
ด้านข้างเป็นกล่องขนาดเล็กสำหรับใส่ คุกกี้, ตัวหมาก, ลูกเต๋า, สติกเกอร์ดาวพิเศษ

รองปกหน้า

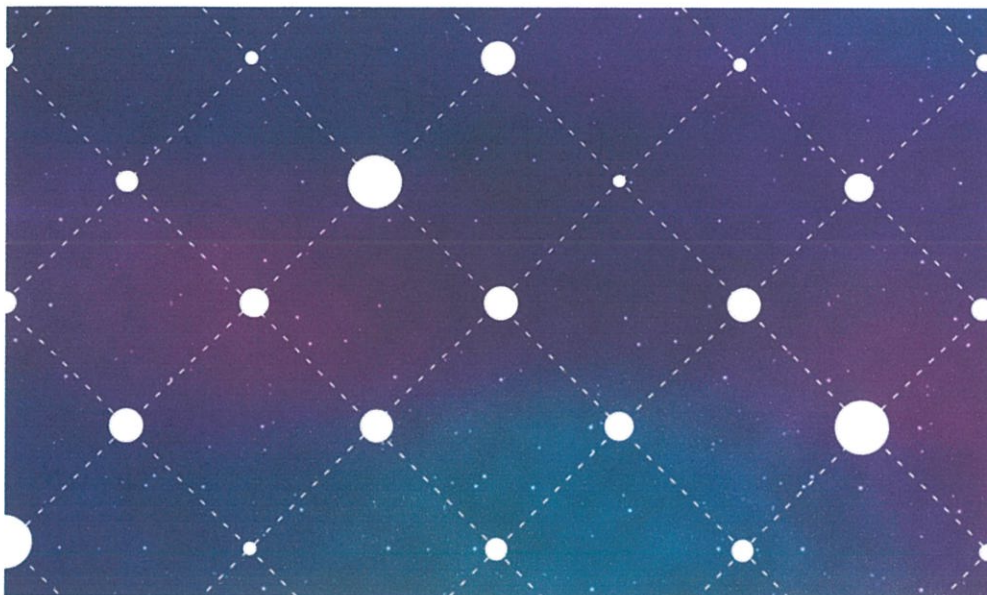
ภาพที่ 47 รองปกหน้า

ภาพจริง

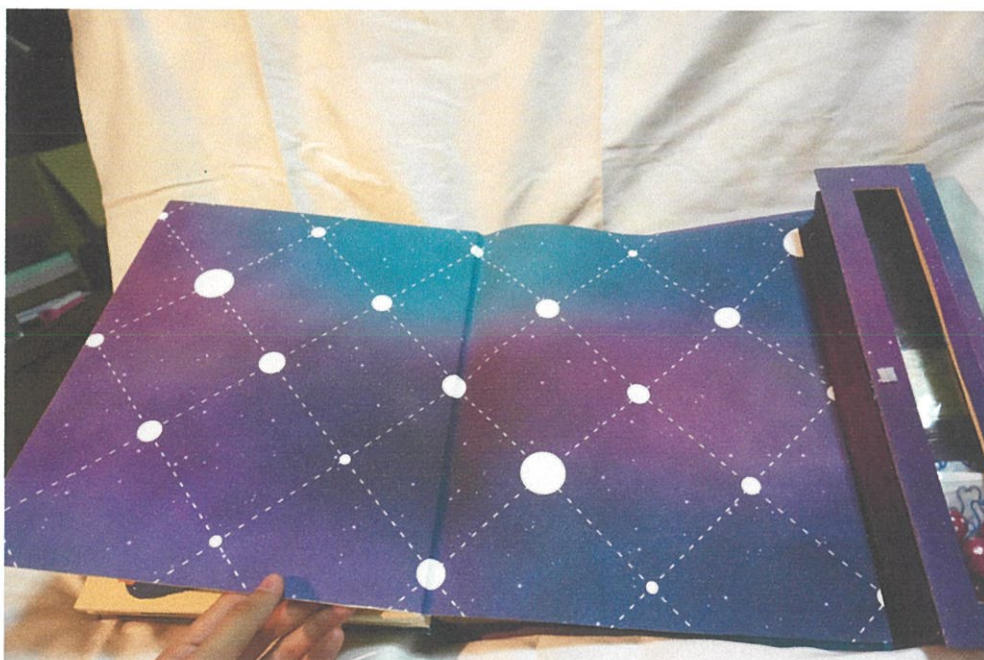
ภาพที่ 48 ภาพจริงรองปกหน้า

รองปกหลัง

ภาพที่ 49 รองปกหลัง

ภาพจริง

ภาพที่ 50 ภาพจริงรองปกหลัง

4.4 กิจกรรมภายในเล่ม

1. คู่มือการใช้สำหรับผู้ปกครอง

ภาพที่ 51 คู่มือผู้ปกครอง (พับ)

ภาพที่ 52 คู่มือผู้ปกครอง (กางออก)

2. กิจกรรมแมลงเต่าทองในสวน

ภาพที่ 53 ถุงสำหรับใส่เต่าทอง

ภาพที่ 54 เต่าทอง

3. กิจกรรมออกตามหาพระอาทิตย์

พิมพ์ลายบนผ้า canvas เพื่อให้เด็กสามารถเล่นได้ และคงทน ด้านข้างใส่ซิปลงไว้เพื่อเก็บ อุปกรณ์ตัวหมาก การ์ดกิจกรรม และลูกเต๋ากรณีนำออกไปเล่นนอกหนังสือ

ปกด้านนอก

ภาพที่ 55 กิจกรรมตามหาพระอาทิตย์ (ด้านนอก)

ปกด้านใน

ภาพที่ 56 กิจกรรมตามหาพระอาทิตย์ (ด้านใน)

4. กิจกรรมกลบหลุมบนดวงจันทร์

ภาพที่ 59 กิจกรรมกลบหลุมบนดวงจันทร์

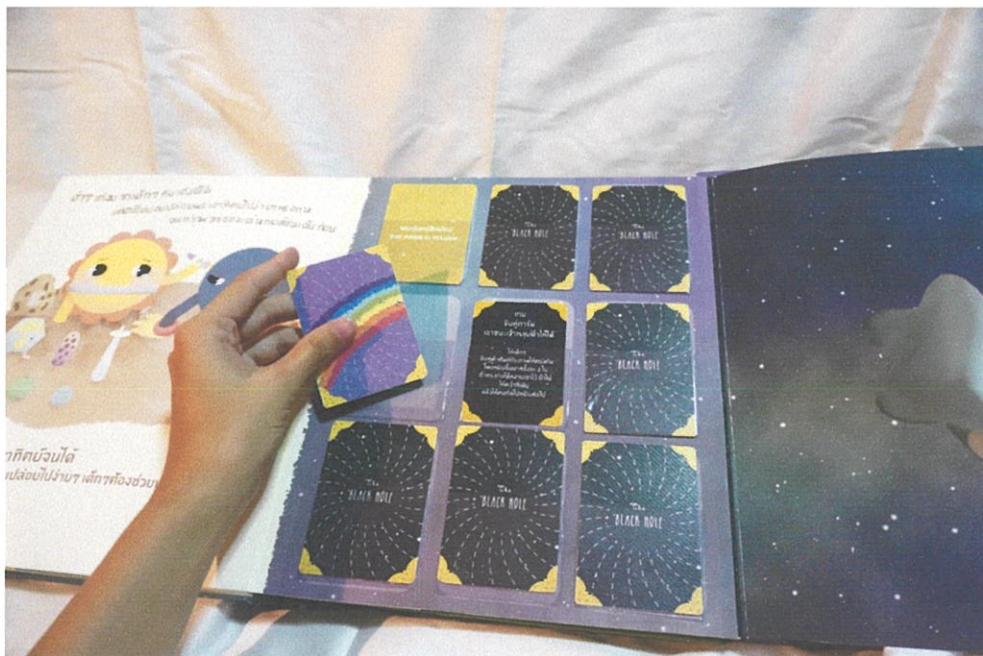

ภาพที่ 60 ภาพขยายกิจกรรมกลบหลุมบนดวงจันทร์

5. กิจกรรมช่วยพระอาทิตย์ เกมจับคู่การ์ดจำนวน 4 คู่

ภาพที่ 61 กิจกรรมช่วยพระอาทิตย์

ภาพที่ 62 การ์ดจับคู่

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการได้ศึกษาโครงการ การออกแบบภาพประกอบสำหรับชุดกิจกรรมนิทานเพื่อพัฒนาสมาธิและความจำในเด็กปฐมวัย (3-5 ปี) เรื่อง “นักสำรวจอวกาศตัวน้อย” ชั้นนี้ ทำให้สามารถสรุปข้อเสนอแนะจากโครงการได้ดังนี้

5.1 การสร้างสรรค์เนื้อเรื่อง

1. ควรกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการศึกษาให้ชัดเจน ดังตัวอย่างของโครงการชั้นนี้คือ “การผสมผสานกิจกรรมที่มีประโยชน์สามารถฝึกทักษะสำหรับเด็กปฐมวัย เข้ากับความสนุกสนาน และได้ใกล้ชิดกันในครอบครัว”
2. เนื้อเรื่อง ตัวละคร ฉาก ควรมีที่มาที่ไปอย่างมีเหตุผล สามารถอธิบายได้
3. ควรหาข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการให้ได้มากที่สุด วิเคราะห์และนำมาประยุกต์ในการสร้างสรรค์

5.2 การสร้างสรรค์ภาพ

1. ควรศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ภาพประกอบสำหรับเด็ก นำมาวิเคราะห์ ประยุกต์ดัดแปลงให้เหมาะกับเนื้อเรื่องและควรผสมผสานเอกลักษณ์เฉพาะตัวเข้าไว้ด้วยกัน
2. ภาพต้องสามารถถ่ายทอดอารมณ์ของเรื่องราวออกมาได้โดยการใช้หลักองค์ประกอบศิลป์

5.3 การวางแผนและขั้นตอนการทำงาน

1. นักศึกษาควรใช้ “เวลา” ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ควรวางแผนการทำงานตั้งแต่กระบวนการคิดเรื่องที่จะนำเสนอตั้งแต่เนิ่นๆ ควรวางแผนตารางการทำงานและปฏิบัติตามตาราง เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างสมบูรณ์ ทันเวลาและช่วยลดปัญหาความท้อแท้ และเหนื่อยหน่ายในการทำผลงาน
2. นักศึกษาควรเผื่อเวลาในกรณีที่อาจเกิดปัญหาที่ต้องแก้ไข โดยไม่คาดคิด ไว้อย่างน้อยก่อนส่งผลงานหนึ่งสัปดาห์

5.4 พึงระลึกไว้เสมอว่า ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น

บรรณานุกรม

มาซารุ อิบูกะ.รอให้ถึงอนุบาลก็สายเสียแล้ว.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน,2549
ศาสตราจารย์วิทยา มานะวานิชเจริญ.2556. แหล่งที่มา : [http://taamkru.com/th/จิตวิทยาเด็ก- ตอนที่3/](http://taamkru.com/th/จิตวิทยาเด็ก-ตอนที่3/)
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.คู่มือหลักสูตรการศึกษาเด็กปฐมวัย ปี
2546.กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ,2546
อิสสัมชัญ ราชสีมา.บทความลักษณะหนังสือที่เด็กชอบ.นครราชสีมา.2546
Ken Adams.หนังสือปั้นลูกให้เป็นอัจฉริยะ.พิมพ์ครั้งที่ 1.กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์welearn,2552